

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΦΑΘΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται
λεπτῶν 20.

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς, ὑπὸ Ἰωάννου Μ. Δαμβέργη.
- Ἑβδομάς κοινωνικῆ καὶ φιλολογικῆ.
- Ἡ τιμωρία τοῦ Παπᾶ Σταμάτη, διήγημα Γεωργίου Ἀρακτᾶ.
- Ἡ Ἐπιστορὴ τοῦ Ἀσώτου, ποίημα Γεωργίου Μαρτινέλη.
- Τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἀρχηγοῦ Κριεζῆ. Γκιორνάλε διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἑθνους.
- Ὅλα, Μυθιστορία Λουδοβίκου Ἐνώ. (Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ). Συνέχεια.
- Πανόραμα, Ἐπιστολή — Καλλιτεχνία — Φιλολογία, ὑπὸ Ἀδρία.
- Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια — Ἐξωτερικά — Ἀρχαιολογία κ.τ.λ.
- Ἰδιαιτέρα Γράμματα.
- Νέα βιβλία.

ΟΙ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Καίτοι τὴν ἐκ τῆς ἐλλείψεως κατηρητισμένον Ἑθνικοῦ Θεάτρου ζημιᾶν ἐννοοῦμεν καὶ συμμερίζομεθα πάντες, οὐδέποτε δὲ ἀφίνομεν εὐκαιρίαν νὰ μὴ ἐξαιστώμεν καὶ ρήξωμεν φωνὴν . . . ἐν τῇ ἐρήμῳ, τὰ μεγαλεῖτερα ὅμως θύματα τῆς τοιαύτης στερήσεως εἰσὶν ἀναμφιλέκτως οἱ πτωχοὶ δραματικοὶ συγγραφεῖς.

Ἡ φιλολογία καὶ ἡ καλλιτεχνία ἀπαιτοῦσι δύο πρόσωπα, ἵνα τᾶξεργατῶν λάβωσι σάρκα καὶ ὄστα. Τὸν συγγραφέα καὶ τὸν ἀναγνώστην τὸν μελοποιὸν καὶ τὸν ἀκροατὴν τὸν γλύπτην ἢ τὸν ζωγράφον καὶ τὸν θεατὴν. Ἄλλως, μὲ τὸν ἓνα μόνον εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ μὴ ἐγεννήθησαν. Ἄς γράφῃ ὅσους θέλει τόμους ὁ ποιητὴς ἄς τοὺς ἐκτυποῖ μάλιστα ἐπὶ οἰουδήποτε χάρτου, καὶ ἄς εἶνε μέγας, ἄς αἰσθάνεται ἐν τῇ διανοίᾳ του τὸ θεῖον τῆς μεγαλοφυΐας πῦρ. Ἄνευ τοῦ ἀναγνώστου θὰ εἶνε πάντοτε Ἀδάμ στείρος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ παραδείσου . . . του, ἀναμάρτητος βεβαίως, ἀλλ' ἀχρηστος! Ἄς συνθέτῃ ἔργα ἔξοχα ὁ μελοποιὸς καὶ ἄς ἐκτελήσῃ αὐτὰ ἐν μονῆρῳ καὶ ἐρήμῳ οἰκίσκῳ οἱ ἦχοι τοῦ ὄργάνου του, ὅσον καὶ ἂν εἶνε γλυκεῖς, προσπίπτοντες ἐπὶ τῶν τοιχῶν οὐδεμίαν θὰ γεννήσωσι συγκίνησιν οἱ λίθοι γὰρ μόνον ἐν τῇ μυθολογίᾳ ἀναφέρονται ὡς χειροκροτοῦντες τὸν Ὀρφέα. Ἄς γράφῃ εἰκόνας λαμπρὰς ὁ ζωγράφος, ἄς πλάττῃ ἀριστουργήματα ἢ δεξιὰ τοῦ γλύπτου χεῖρ καὶ ἄς τὰ κλείωσιν ἐν ἀσφαλεῖ ὑπογαίῳ. Οὐδεὶς θὰ τοῖς ὀφείλῃ χάριτας, διότι οὐδὲν ἔπραξαν, οὐδὲν παρήγαγον.

Ὅπως διὰ τὴν κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν γέννησιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτοῦνται ἀνὰ εἰς ἀντιπρόσωπος ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων, οὕτω καὶ διὰ τὴν παραγωγὴν καὶ

τὴν ὑπαρξίν τῶν ὠραίων τεχνῶν καὶ γραμμάτων, ἀπαιτοῦνται δύο τινά: ὁ σπόρος καὶ ἡ γῆ, ἐφ' ἧς οὗτος θὰ τεθῆ.

Ὁ ποιητὴς ἐν τούτοις καὶ ὁ διηγηματογράφος καὶ ὁ λογοτέχνης ἔχουσι παρ' ἡμῖν ἐν τεμάχιον γῆς, ἐφ' ἧς νὰ θέσωσι τὸν σπόρον τῆς διανοίας των. Θὰ εὐρεθῆ ἐν βιβλίον, μία ἀκρα ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ, ἐν ἧ νὰ ριψώσιν αὐτόν ὅσον δὲ καὶ ἂν ὑποτεθῆ τὸ τεμάχιον τοῦτο στενόν, πάντοτε παρέχει τῷ ἐργατῇ τὰ μέσα τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ προορισμοῦ του καὶ τινὰ μάλιστα κέρδη . . . ἠθικὰ πρὸς τὸ παρόν.

Ὁ μελοποιὸς ἐπίσης καὶ ὁ ζωγράφος καὶ ὁ γλύπτης δύνανται νὰ εὐρωσι πλατεῖαν τινά, ἢ αἶθουσαν, ἐν ἧ νὰ ἐκθέσωσι τὰ ἔργα των, ἐν ἧ νὰ σπεύσωσιν ἀκροαταὶ καὶ θεαταί, οἵτινες θὰ τοῖς ἀποδώσωσι τὸ ὄνομα, οὕτινος ἐγένοντο ἀξιοί.

Ἄλλ' οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς; Ἴδετε τὸ οἰκρότερον τῆς τυραννίας θύμα.

ὅπως λέγει ὁ γεραρὸς Ραγκαβῆς ἐν τῇ Παραμονῇ του. Ἴδετε Ραγκαβῆν τὸν νεώτερον, καὶ ἐστεμμένον δραματοῦργον τῆς Δουκίσεως τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἶπατε ἂν ὑπάρχη ἀποδείξεις ἰσχυροτέρα τῶν λόγων μας.

Ἴδετε τὸν Κορομηλᾶν, τὸν Ἀντωνιάδην, τὸν Πραβελέγιον, τὸν Μωραϊτίδην καὶ ὄλους τοὺς ἄλλους ἐργάτας τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ δράματος καὶ εἶπατε ἡμῖν εἰς τί χρησιμεύουσιν οἱ ἐργάται οὗτοι, ὧν τὰ ἔργα πάντες ἀγνοεῖτε.

Μάτην ὁ εἰς προσφῆρῃ τὴν δάφνην, ἢν «δικαίως ἢ ἀδίκως», ὅπως λέγει, τῷ ἀπένειμον, καὶ ἦτις πράγματι ἔχει βοτανικὴν μόνον ἀξίαν, ἐν ὅσῳ τὸ κοινὸν δὲν τῇ ἀναγνωρίσῃ, τὴν τῆς δόξης, μάτην προσφέρει τὴν δάφνην μετὰ τοῦ χιλιοδράχμου γέρατος εἰς τὸν δώσοντα ζωὴν καὶ σάρκα εἰς τὸ ἔργον του. Μάτην ὁ ἕτερος ἐν ἐκλεκτοῖς μὲν, ἀλλὰ στενοῖς οἰκογενειακοῖς κύκλοις ὑποδέεται τὰ πρόσωπα τῶν ἠρώων του καὶ οἰκογενειακῶς διδάσκει ἔργα, διὰ τὰ ὅποια δημοσίᾳ πρέπει νὰ σημνύνηται. Καὶ μάτην ὁ τρίτος αὐτοσχεδιάζει δραματικούς συλλόγους καὶ χειροτονεῖ ἠθοποιούς, ἵνα ἐγειρῇ σκηνάς, ἄς τὸ πρῶτον φύσημα τοῦ ἀνέμου θὰ παρασύρῃ.

Ὅλαι αὗται αἱ εὐγενεῖς προσπάθειαι πρὸς παγίωσιν μονίμου ἠθικῆς σκηνῆς εἶνε τόσον τελεσφόροι, ὅσον καὶ οἱ τῶν ἰδιωτικῶν θεατρικῶν θιάσων, οἵτινες μετ' ὄλους τοὺς ὑπερανθρώπους ἀγῶνας, τὴν καλὴν θέλησιν, τὰ εὐρέα ἰδανικά των εἶνε

καὶ θὰ ἦνε ἐπὶ πολὺ ἔτι θιάσοι νομάδων Ταντάλων μὴ ἐχόντων οὐδὲ τὴν δύναμιν, οὐδὲ τὰ μέσα νὰ ἀνταλλάξωσι μετὰ τῶν δραματικῶν συγγραφέων, ὅ,τι καὶ οὗτοι κἀκεῖνοι στεροῦνται.

Καὶ οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς ἀπομένουσι ποιηταὶ καὶ μουσικοὶ ἀνευ ἀκροατῶν, τὰ δὲ ἔργα των εἰκόνας καὶ ἀνδριάντες ἀνευ θεατῶν.

Ἡμεῖς μεθ' ὄλην ταύτην τὴν ἀρνητικὴν ἰδιότητά των δὲν παύομεν νὰ τοὺς ἐκτιμῶμεν. Ἄν θέλετε, θαυμάζομεν μάλιστα τὴν προσωποποίησιν ταύτην τῆς αὐταπαρνησίας, τὴν ἐμμονὴν εἰς ἐξυπηρέτησιν σκοποῦ ἱεροῦ, ἀλλ' . . . ἀσκοποῦ παρ' ἡμῖν, τὴν ἐθελουσίαν πνεύματος, ὅπερ ρεῖ καὶ χύνεται ἐπὶ λίθων ἀχαρίστων, ἐνῶ ἠδύνατο νὰ ἀρδεύσῃ γῆν μᾶλλον εὐγνώμονα. Ἄλλὰ ἐν πράγμα ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐννοήσωμεν: Πρὸς τί οἱ δραματικοὶ ἀγῶνες, οἱ προαγωγοὶ οὗτοι καὶ ἐκμαυλισταὶ πάσης φιλοδόξου φιλολογικῆς διανοίας καὶ κλέπται πολυτίμου χρόνου καὶ ἀναρριπισταὶ πῦρῶν κοιμημένων καὶ ἐμπρησταὶ ἀνωφελεῖς τοῦ συγχρόνου δραματικοῦ πνεύματος. Πρὸς τί αἱ πομπώδεις διακηρύξεις καὶ ἡ ἀσχοπος σπατάλη χρυσῶν ἐπάθλων καὶ ἡ ἀδικος ἀραιώσις τῶν δαφνῶν καὶ τῶν κριτῶν αἱ ὀλονυκταὶ καὶ τῶν κρίσεων αἱ ἀκρόασις . . . Πρὸς τί ὅλα ταῦτα; Ἴνα πεισθῆ τὸ κοινόν, ὅτι οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς πάσχουσιν ἐξ εἰδικῆς τοῦ ἐγκεφάλου παθήσεως, ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς νὰ πληρῶσι τὰ ἐμμάριά των χειρογράφων; Ἡ πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν νεωτέρων, ὁμοιον πρὸς τὸν σπαρτιατικὸν ἐκεῖνον, καθ' ὃν τοῖς ἐφήβοις ἐπεδεικνύοντο τὰ ἀποτελέσματα τῆς μέθης, ἵνα μὴ τις τούτων μιμητὴς γένηται τῶν μεθυσκάντων;

Ἡ τέλεσις τῶν Ὀλυμπίων καὶ ὁ κατ' αὐτὰς διεξαχθεὶς δραματικὸς διαγωνισμὸς ἀνακινεῖ τὸ ζήτημα τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου καὶ τίθησιν ὑπὸ ἐξέτασιν παράδοξον ζήτημα: ἂν οἱ δραματικοὶ συγγραφεῖς εἶνε ἀνθρωποὶ καὶ οὗτοι ἔχοντες σκοπὸν καὶ προορισμὸν. Πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος, ὅπερ, ὅσον καὶ ἂν εἶνε ὁμοιον πρὸς τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν θεολογούντων τεθῆν περὶ τοῦ γένους τῶν ἀγγέλλων, δὲν φαίνεται ἐν τούτοις, ὅπως ἐκεῖνο, κωμικόν, μάτην ὁ βραβευθεὶς δραματοῦργός δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Ὀλυμπίων ὑπομινῆσκει τὴν διαθήκην τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν εὐσχημον παραστάσιν τοῦ βραβευθέντος ἔργου καὶ ἐρμηνεύει τὴν ὑποδηλωθεῖσαν θέλησιν του περὶ ἐγκαινιάσεως εὐπρεπεστέρως διὰ τὴν ἠθικὴν σκηνὴν ἐποχῆς. Καὶ μάτην ὁ ἐπαινεθεὶς

* Σημ. Ἡς τὴν ὑπόθεσιν ἀνεβάλομεν νὰ δημοσιεύσωμεν μετὰ τῆς τῶν ἄλλων κοινῶν ἐπιλήψεις ἐπὶ τοῖς εἰς ταχῆσαν ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλίαν.

δηλοι δημοσίως ότι διεκδικών την δάφνην ποιεῖται ἔκκλησιν εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ κοινοῦ. Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως, ἥτις εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ἐδόθη καὶ ἥτις εἶνε ἴση τῷ μῦθῳ, ἐν μόνον συναγομένον πόρισμα : Ὅτι δὲν φαίνεται ἀπαραιτή- τητος ἡ ὑπάρξις Ἐθνικοῦ Θεάτρου, συ- νεπῶς δὲ εἶνε ἀπαραιτήτος ἡ ἀνυπαρξία δραματικῶν συγγραφέων, εἴτε ἐπτεμμένων εἴτε μή. Καὶ ὅτι ἂν ὑπάρχουσι δράματα βραβευθέντα καὶ ἐπαινεθέντα, ὑπάρχουσι καὶ συρτάρια κενά. . . διότι, ὡς λέγει τὸ ρητόν : Εἰς τόπος διὰ καθὲ πρᾶγμα καὶ καθὲ πρᾶγμα εἰς τὸν τόπον του.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

Ἡ ΕΒΔΟΜΑΣ διὰ παντός μίσου προσπαθοῦσα νὰ κατασταθῇ ἐπωφελετέρα καὶ μᾶλλον εὐαρέστος εἰς τοὺς ἀναγνώστας της, ἀπεράσιος νὰ ἀφιερώσῃ τοῖς τοῦ εὐρύτερου χώρου εἰς τὴν κατ' ἐλάχιστον ἀναγρα- φὴν τῶν σημαντικωτέρων ἐν Ἀθήναις καὶ τῷ Ἑλ- ληνικῷ ἅπαντι συμβαίνοντων. Ἐβρε δὲ τὴν ἀπόφασιν της ταύτην τόσῳ συνάδουσαν πρὸς τὸν σκοπὸν ἐπι- θεωρήσεως τοῦ εἴδους της, ὥστε ἀντὶ πάσης ἄλλης ἐ- πιγραφῆς τίθειν αὐτὸ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπιώνυμον της ἀνωθεν τῆς χρονολογικῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν κοινο- νικῶν καὶ φιλολογικῶν γεγονότων τῆς ἑβδομάδος.

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Ὁ θάνατος τοῦ Προκοπίου. Βιογραφικὴ σημεῖωσις. Ἡ κηδεία. Ὁ χαρακτήρ του. — Οἱ πρὸ τῆς κηδείας διάδοχοι. Νεωτερισταὶ ἢ οὔχι ; Οἱ ἔχοντες καὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδας. — Ὁ Σαμαράς. Ἡ δάφνη τῆς πατρίδος του. Ἄπὸ Κερκύρας εἰς Ἀθήνας — Τὰ ταχυδρομικὰ δέματα. Γνωρίζετε κανένα ἐπι- δάτην ; — Αἱ Ἀθήναι ἄνευ Κομιτάτου. — Ἡ φι- λολογία τοῦ Τριωδίου καὶ οἱ Χορογράφοι. Στα- τιστικὴ τῶν ὠραίων. — Κλοπαὶ ἐν Ἀθήναις. Τὰ «σωτήρια» τῶν Ὀλυμπίων καὶ τὰ τῶν κλεπτῶν.

Ὁ θάνατος τοῦ προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος καὶ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Προκοπίου, ἐπισυνέβη περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, ἐβύθισεν εἰς πένθος τὸν κλήρον καὶ τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος, ἥς ἦτο ὁ πνευματικὸς ἀρχηγός. Ἡ ἐκκλησία ἐθρήνησε τέκνον πιστὸν καὶ εὐσεβῆ, ὅπερ μετ' ἀγάπης καὶ εὐσεβείας τὴν ὑπηρετήσων, αἰ δὲ τελευ- ταῖαι του στιγμῆαι ἀνάδουνοι καὶ ἥρωοι ἐπέστεψαν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ δικαίου ζωὴν γαλήνιον καὶ χριστιανικὴν.

Ὁ Μητροπολίτης Προκόπιος κατήγετο ἐξ Αἰγίου καὶ ἐγεννήθη τῷ 1813. Ἐξε- παιδεύθη ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἐν Ἀθήναις, διετέλεσε δὲ ἀρχιμανδρίτης τῆς ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, καθηγητῆς τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἐν τῷ Ἀρσακίῳ καὶ προχειρισθείς εἰς ἀρχιερέα ἐποίμαινεν ἐπὶ εἰκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη τὸν λαὸν τῆς Μεσσηνίας. Κατὰ τὸ 1874, ἀποθανόντος τοῦ ἀειμνήστου Θεοφίλου, ἐγένετο μητρο- πολιτῆς Ἀθηνῶν καὶ πρόεδρος τῆς Ἑλ- ληνικῆς ἐκκλησίας, τοιοῦτος δὲ διετέ- λεσε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος. Τῷ ἀπεδόθησαν τιμαὶ στρατηγού. Οἱ ἱεροὶ ναοὶ ὑψώσαν μελα- νὰς σημαίας καὶ κωδωνοκρούσαι πένθιμοι ἀντήχουν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Τὴν ἐκ- φορὰν συνάδουον ἡ Ἱερὰ σύνοδος καὶ πάν-

τες οἱ παρεπιδημοῦντες ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ κλήρου καὶ ἡκολούθουν ὁδίαδοχος, τὸ Ἑπουργικὸν Συμβούλιον, ὁ ἀρχιεπίσκο- πος τῆς Λατινικῆς ἐκκλησίας καὶ πάσαι αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως : ἐν τῷ ναῷ Ἰδέτης Μητροπόλεως ἀνέμενον δακρύουσα καὶ τεθλιμμένη ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, ἥτις καὶ προηγουμένως εἶχε προσέλθῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θανόντος.

Τὸν νεκρὸν ἀπεχειρήσαν διὰ λόγων συγκινητικωτάτων ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σύ- ρου καὶ Τήνου Μεθόδιος, ὁ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδου βασιλικὸς ἐπίτροπος κ. Π. Μαυ- ρομιχάλης καὶ ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων.

Τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν μὴ στρατεuo- μένης οὐδὲ δρώσης δυστυχῶς, ἀλλὰ δια- κρινομένης μόνον διὰ τὴν παθητικὴν αὐ- τῆς ὑπαρξίν, ὁ Προκόπιος ἦτο ἀρχηγός κατάλληλος διὰ τὴν προσήθειαν τὴν πρᾶξιάν, τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημά- των καὶ τὴν ἄλλην ἀγαθότητα. Ἀντὶ τῆς γυνῆς ἔλειπον εἰς τὴν πυρὰν ἢ νὰ δοκι- μάσῃ φάρμακα, ὧν δὲν ἴδύνατο νὰ προῖδῃ τὸ ἀποτέλεσμα, ὑπέμενε μετ' ἀνεξικα- κίας τὰς καιρικὰς περιστάσεις ἐλιζῶν εἰς ἐπάνοδον ἡμερῶν αἰσιωτέρων, ἀποφεύ- γων τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ μὴ καταπο- λεμῶν τὰς καθ' ἑκάστην ἐκδηλουμένας ἐν παντὶ τάσεις των.

Θερμὸν ἦτο εἰσέτι τὸ πτώμα τοῦ Μη- τροπολίτου Προκοπίου, ὅτε οἱ κηδόμενοι τῶν συμφερόντων τῆς ἐκκλησίας καὶ φο- βούμενοι μὴ σαλευθῶσι τὰ θεμέλια τῆς ἢ ἄλλο τι κακὸν ἐπέβη ἐκ τῆς καὶ ἐπ' ἐλά- χιστον χηρείας τοῦ θρόνου, ἤρξαντο τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ πληρώσεως αὐτῆς, ὁ δὲ τύπος τὴν ἐπαύριον ἀκριβῶς ἐπανάλαβε τὰ ὀνό- ματα, ἅτινα ὑπὸ ἀγίων βέβαια ἐψιθυρί- σθησαν χειλέων. Ἄντι μετὰ τὴν κηδείαν νὰ ἐγερθῇ ἀγὼν ὑπὲρ ἰδεῶν καὶ νὰ συζη- τηθῶσι πρῶτον τὰ ἐπιχειρήματα, αἱ ἰδέαι τῶν νεωτεριστῶν τῶν θελούντων τὴν Ἐκ- κλησίαν ἀκόλουθον τοῦ συρμαῦ ἢ τῶν ἐναντίων τῶν εὐχομένων νὰ ἴδωσιν αὐτὴν ὑψουμένην ἐν τῇ ἀρμολούσῃ περιωπῇ, ἤρ- ζατο, λυπηρὸν εἰπεῖν, ἀγὼν ὑπὲρ προσώ- πων πρὸ τῆς ἐκφορᾶς ἐτι.

Οἱ ἔχοντες τὰς πλειοτέρας ἐλπίδας νὰ ἴδωσι τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς οἰκείους των καθεζομένους ἐπὶ τοῦ θρόνου Διου- σίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ἐν ἀγνοίᾳ καὶ αὐ- τῶν ἐτι, ἐβρίψαν τὰ ὀνόματά των εἰς τὴν κάλην τῆς ἐκλογῆς, οἱ δὲ ἀσθενεῖς ἔχον- τες ἐλπίδας, ἐπροτίμησαν ἀλλοχού μάλ- λον νὰ στρέψωσι τὰ βλέμματα πρὸς ἀνα- κάλυψιν ἐκλεκτοῦ ἢ νὰ ἴδωσιν ἐπιτυχᾶ- νοντας ἐκείνους, πρὸς οὓς ἀδυνατοῦσαι νὰ διαγωνισθῶσιν. Ἐκτοτε ὁ ἀγὼν ἐξακο- λουθεῖ καὶ εὐχόμεθα νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ μικρὸν ἐτι μέχρις ὅτου διὰ τοῦ τύπου, ὅστις εἰλικρινῶς καὶ μετὰ σθένους ἐπελή- φθη τοῦ ζητήματος, διαλυθῶσι τὰ νέφη, καὶ ἀναφανῆ ἐκείνος, ὅστις θὰ εἶνε ὁ μάλ- λον, ἀξίος τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς, ἣν ἔχει ἡ ποιμαντορικὴ ράβδος τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας.

Σεμνύνεται καὶ ἄφατον χαρὰν αἰσθά- νεται ἐν τῇ καρδίᾳ ὁ πρῶτος τῆς Ἑλλά-δος μελοποιός κ. Σαμαράς ἐπὶ τῇ ἐνθου- σιάδῃ ὑποδοχῆς, ἥς ἔτυχεν παλινουστή- σας πρὸ τινων ἡμερῶν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα του, ὅφ' ἤ; ἐκλήθη νὰ ἐπιδείξῃ τὴν πανταχοῦ ἀνομολογηθείσαν ἄξιαν του.

Ἡ νῆσος, ἥτις, ὅτε ἀπήρχεται εἰς Ἐ- σπερίαν, ἐδέχθη τοὺς τελευταίους ἀποχαι- ρετισμοὺς του, καὶ εἰς τὰ κύματα τῆς ὀ- ποίας ἐξωμολογήθη ἰσως τὰς ἐλπίδας καὶ τὰ φιλόδοξα ὄνειρά του, ἔπειθε τοὺς ἀρ- χοντάς της νὰ δεξιωθῶσι τὸν ἐπανερχό- μενον νικητὴν, δακρύοντα, ὅπως γράφου- σιν ἡμῖν, ἐκ συγκινήσεως, καὶ νὰ τὸν πε- ριπτυχθῶσι ἐξ ὀνόματος τῆς Ἑλλάδος β- λης, ἥς νῦτύχησε νὰ γίνῃ ἐγκαλλώπισμα.

Ἡ περιφήμιστος «Φλώρα Μιράμπιλις» ἐκτελεσθήσεται αὐριον, προοιωνίζεται δὲ βεβαία ἡ ἐπιτυχία της, τῶν μουσικωτά- των Κερκυραίων φιλοτιμηθέντων νὰ τῇ παρασάξωσι πάντα τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τοῦτο μέσα. Ἐκ Κερκύρας δὲ ὁ κ. Σαμα- ρας μὲ μίαν ἐτι δάφνην, πολυτιμωτέραν ἰσως τῶν ἄλλων διότι θὰ τὴν δρέψῃ ἐπὶ τῆς γῆς τῆς πατρίδος του, ἔρχεται εἰς Ἀθήνας, ἥτις μολοντί δὲν ἔχει νῦν τὰ μέσα νὰ θαυμάσῃ τὰ ἔργα του, ἔχει ἐν τούτοις ἀρκετὰς χεῖρας, ἵνα θλιψῶσιν τὴν ἰδικήν του καὶ ἀρκετὰς καρδίας, αἵτινες θὰ τῷ εὐχνηθῶσι μόνιμον καὶ εὐπρεπὴ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐγκατάστασιν.

— Γνωρίζετε κανένα ἐπιδάτην διὰ... ;

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην πάντες μυριάκις ἀπέτεινον ἢ ἤκουσαν σκοποῦντες νὰ πέμ- ψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των ἢ ἀλλοχού εἰς γονεῖς ἢ φίλους, συζυγὸν ἢ τέκνα προσ- φιλῆ, μικρὰς παραγγελίας ἢ δῶρα. Καὶ ὁ ἐπιδάτης σπανίως εὐρίσκειτο. Ἀνεγνώριον οἱ πλειστοὶ διὰ νυκτός ὡς φυγόδικοι, προτιμῶντες νὰ στερηθῶσι τῶν φιλικῶν ἀποχαιρετισμῶν ἢ νὰ μεταβληθῶσιν εἰς φορτηγὰ ἀμαξία, πλήρη δερμάτων παντός εἴδους καὶ μεγέθους. Τὰ βράσανα τῶν ἐπι- δατῶν τούτων δὲν περιγράφονται. Ἡ ἀπό- λεια ἐνός δέματος, ἡ καθυστέρησις ἄλλου, ἢ συμπέσις καὶ καταστροφή τρίτου, ἐγέν- νοντο πολλάκις, αἵτια διαρρηξέως σχέσεων φιλικωτάτων ἢ κωμικῶν παρεξηγήσεων.

Εὐτυχῶς ἀπὸ τῆς πρώτης Φεβρουαρίου κατηργήθη ἡ τάξις αὕτη ἐν ἀκουσίῳ παραγγελιοδόχων διὰ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀποστολῆς τῶν ταχυδρομικῶν δερμάτων παρ' ἡμῖν. Ἐκαστος εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀνω ἐρωτήσεως ἄς δεικνύῃ τὸ ταχυδρο- μεῖον καὶ ἄς ἀναχωρῇ ἀνενόχλητος.

« Ἄνευ οἰκογενείας » εἶνε ὁ θλιβερὸς τίτλος γνωστοτάτου μυθιστορήματος.

Ἄνευ κομιτάτου εἶνε ἡ μελαγχολικὴ ἐπὶ τῶν ἐφετειῶν Ἀπόκρῶν !

Αἱ Ἀθήναι ἐμαθήτευσαν ἐπὶ διαιτῶν ὑπὸ τὸ κομιτάτον. Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἐδιδάχθησαν τὴν προπαιδειαν τῆς κοσμι- ότητος καὶ τὴν ἀπάρνησιν τῶν παλαιῶν κακιῶν κατὰ τὸ δεῦτερον, δοῦσαι τὰς θε- ωρητικὰς αὐτῶν ἐξετάσεις, ἀνεκνήρυσθη-

σαν διὰ τῶν ἐφημερίδων τοὺλάχιστον δι- δάκτορες τῆς αἰσθητικῆς. Ἦδη ἀφίονο- ται ἐλευθεραὶ νὰ ἐπιδείξωσι τοὺς καρπούς τῆς φιλομαθείας των καὶ εἰσέρχονται ἀ- χειραγώγητοι εἰς τὸν πρακτικὸν βίον. Ἐὰν ἐπιτύχουσι, δὲν θὰ λυπηθῶμεν διὰ τὰ δι- δακτρα, φοβούμεθα ὅμως ὅτι θ' ἀποδει- χθῶσιν ἀνεπίδεκτοι μαθήσεως, ἀφοῦ πάν- τες κινουῦντες θλιβερῶς τὴν κεφαλὴν ψι- θυρίζουσιν.

— Ἄνευ κομιτάτου ...

Ἡ φιλολογία τῶν ἐφημερίδων πλουτί- ζεται κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ Τριωδίου μὲ τὰς περιγραφὰς τῶν χορῶν καὶ τῶν ἐσπερίδων, ὧν συμμετέσχον οὐχὶ οἱ φίλοι συναδελφοί, ἀλλ' εἰδικοί ρεπόρ- τερ κρινόντες καθῆκον αὐτῶν νὰ ἐκδη- λώσωσι δημοσίᾳ τὴν πρὸς τοὺς χορηγούς εὐγνωμοσύνην των. Ἡ φιλολογία αὕτη εἶνε ἰδιόρρυθμος ὡς καὶ πᾶς ἄλλος φιλο- λογικὸς κλάδος, καλεῖται χορογραφία, σκοπὸν δὲ κύριον ἔχει τὴν στατιστικὴν τῶν ὠραίων κυριῶν καὶ δεσποινίδων... πρὸς τὰς ὁποίας εἶνε σχετικώτερος ἢ θέ- λει νὰ εἶνε φιλοφρονέστερος ὁ γράφων, ὁ- στις ἀναλόγως τῶν συμπαθειῶν ἢ τῶν ἀντιπαθειῶν του χρωματίζει, ἐξωραίζει ἢ ἀποσιωπᾷ, καὶ τούτου ἕνεκα δὲν πρέπει νὰ θεωρητῆαι ποσῶς ἀμερόληπτος. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι πᾶσαι αἱ μέχρις τοῦδε ὀνομαστὶ ἀναφερθεῖσαι εἶνε ἀνεγνωρισμέ- ναι τῶν Ἀθηνῶν κάλλουαι, ἀλλὰ μὴ νο- μισθῆ ποτὲ ὅτι αὐταὶ εἶνε αἱ μόναι ! Θεὸς φυλάξῃ ! Ἀποδείξτε ὅτι μεθ' ὅλην τὴν συνέλευσιν τῶν ὠραίων οἱ χορογράφοι στεναζοῦσι κάποτε διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ὠραιότερας καὶ μεθ' ὅλην τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν ἐνθουσιώδεις ψαλλοῦσι τὰ ἐπιτί- κια διὰ τὴν παρουσίαν αὐτῆς. Παρηγο- ρητικὸν δὲ σύμπτωμα διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀρχαίου κάλλους εἶνε καὶ τὸ ἐξῆς : πρὸ πενταετίας, ὅτε εἰσῆχθη παρ' ἡμῖν τὸ εἶδος τοῦτο τῆς φιλολογίας, αἱ ὠραιαὶ ἐματροῦντο ἐπὶ τῶν δακτύλων τῆς μιᾶς χειρός· πρὸ τριετίας δὲν ἤρκειν δι' αὐ- τὰς οὐδὲ τῶν δύο χειρῶν οἱ δάκτυλοι· ἐ- φέτος δὲ... ἐφέτος οὐ μόνον ἐξηντλήθη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τὸ Ἑλληνικὸν ἀλφάβητον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶ Γαλλικῶν ἐδανεισθησαν γράμματα τινα.

Εὐχνηθῶμεν κατὰ τὸ προσεχές ἔτος νὰ εἶνε διπλοῦν τὸ ἀλφάβητόν μας ἢ τοῦλά- χιστον διπλοὶ οἱ χορογράφοι διὰ νὰ ἡσυ- χάσωσι καὶ αὐτοὶ... καὶ ἡμεῖς.

Τὸ ἀστεῖον τῆς ἑβδομάδος εἶνε τὸ ἐξῆς. Ἄστετεον καὶ τραγικόν ἅμα : Κλοπαὶ τι- νες τελευταίας κατετάραξαν τοὺς ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς ἀσφαλείας ἀμερίμους κατοί- κους τῆς καλῆς ἡμῶν πόλεως. Δύο τρεῖς μάλιστα, οὐχὶ ἀληθεῖς κλοπαί, ἀλλ' ἀπό- πειραι κλοπῶν μᾶλλον, ἀρετηρίαν εἶχον τὰς ὑπονόμους τῆς πόλεως, ἐντὸς τῶν ὁποίων εὖρον φρίνεται προσωρινὸν ἀστυλὸν οἱ ἐγγύριοι εἴτε παρεπιδήμοι λαποδύται. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐφοβήθησαν ἔκτοτε τό- σον τὰς ὑπονόμους καὶ τὰ σχετίζοντα

αὐτὰς μετὰ τῶν οἰκῶν των δυσόνομα διαμερίσματα, ὥστε εἶνε φόβος μὴ οὐδέ- ποτε λάθωσι ταῦτα τὸ εὐπρεπὲς ὄνομα, ὅπερ ἐξ ἀρχαίας τινος ἐπιγραφῆς πρώτῃ ἢ τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπῇ τοῖς ἔδωκε καλέσασα αὐτὰ Σωτήρια.

— Εἶνε σωτήρια διὰ τοὺς κλέπτας ἰσως, ψιθυρίζουσιν.

Η ΤΙΜΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑ-ΣΤΑΜΑΤΗ

Ἀθήνημα

« Ἀχ ! ἄς ὀνειρευθῶ κι' ἐγὼ μιὰ φορὰ, Θεέ μου... δὲν θέλω πολλὰ... ἄς εἶναι καὶ μιὰ κασελίτσα μόνο... κι' ἄς μὴν εἶνε καὶ φλουριά, ἄς εἶνε κι' ἀσημένια, μόνο νὰ ὀνειρευθῶ, Θεέ μου... »

Αὕτη ἦτο ἀπὸ πολλοῦ ἡ τακτικὴ προ- σευχὴ τοῦ παπᾶ Σταματῆ καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας. Ταύτην ἐπανελάμβανε καὶ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ὅτε ἠτοιμάζετο νὰ κοιμηθῆ.

Α'

Ὁ παπᾶ Σταματῆς ἦτο σχεδὸν πεντη- κοντούτης καὶ κατῴκει εἰς μικρὸν κελ- λίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου, ὀλομόναχος. Ἀπ' ὅτου ἀπέθανεν εἰς τὸ ζῦθος τῆς ἡλικίας της ἡ νεαρά του σύ- ζυγος, ἡ ὠραία παπαδιά Πελαγία, ὁ παπᾶ Σταματῆς βαρέως φέρων τὸν θάνατον της ἐκλείσθη ἐκεῖ, ζῆνος πρὸς τὸν ἐγκόμιον, ζῆνος πρὸς τὴν χαρὰν καὶ τὰς διασκαδά- σεις τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀφιερῶθη ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν λατρείαν τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου. Οὐδέποτε ἔλειψεν ἐκ τῆς λειτουργίας του, ἀλλ' οὐδ' ἐβράδυνε ποτε ἡ ἐκκλησία ἢ ἡ μὴνὴ φροντίς του, ἐντὸς αὐτῆς εὐρίσκειτο ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς νυκτός. Οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του ἐσκέπτετο, καὶ ὑπὲρ ταύτης εἶχεν ἀφιέρωσιν τὴν ζωὴν του.

Παρήλθεν οὕτως ἐν ἔτος, δύο ἔτη, τρία ἔτη καὶ ἡγγίξε τὸ τέλος τοῦ τετάρτου. Ὁ Θεὸς οὐδέποτε ἰσως νῆχαριστήθη καλ- λίτερον ἐκ τῆς λατρείας ἀνθρώπου. Οἱ δὲ ἀνθρωποὶ τοῦ χωρίου, τῶν ὁποίων κατὰ τὰ τέσσαρα ταῦτα ἔτη ἦτο ὁ ἐπίγειος ἀγ- γελος, ὁ οὐρανόπεμπτος προστάτης, ὁ πνευματικὸς πατήρ καὶ δωρητῆς παντός ἀγαθοῦ, τὸν ἐθεώρουν ὡς ἀληθῆ ἀγιον. « Ὁ ἅγιος τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου » τὸν ὠνό- μαζον.

— Ἀλήθεια, ἔλεγον οἱ πρεσβύτεροι πρὸς τοὺς νεώτερος, ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, μεγάλη ἡ χάρις του, τί ἦταν ; ὁ ἅγιος Συμεὼνας, μεγάλη ἡ χάρις του, τί ἦταν ;... Νᾶ, κι' ὁ παπᾶ Σταματῆς ὕστερα ἀπὸ χίλια χρό- νια, τί θαρρεῖτε ; θ' ἀγίασῃ κι' αὐτός... Τόσον ἦτο εὐσεβῆς τότε.

Β'

Ἀλλὰ... ὁ δαίμων ὁ ὑπὸ τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου ἐκδιωχθείς ἄλλοτε ἠδυνήθη, φαίνεται, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κελλίον τοῦ μέλλοντος ἀγίου καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἰσχυ-

ρῶς τὴν σημαίαν τῆς νίκης του—τοῦλά- χιστον δι' ὀλίγον καιρὸν.

Ἡμέραν τινὰ, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ὀ- κτωβρίου, ἐκάθηστο εἰς τὸν ἥλιον πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ προστοῦ τοῦ χωρίου αὐ- τός, ἡ γραῖα μήτηρ τοῦ προστοῦ, ἡ σύ- ζυγος αὐτοῦ καὶ ἄλλοι τινες γέροντες καὶ γραῖαι ἐκ τῆς γειτονίας καὶ συνωμίλου.

Ἦτο Κυριακὴ καὶ δὲν εἶχον ἐργασίαν. — Πρῶτα βρῖσκαν πλιότερα ! ἐξη- κολουθεῖ ἡ γραῖα Μαχῶ θριαμβευτικῶς, διότι αὕτη προήδρευε, κατὰ τὸ φαινόμε- νον, τῆς ὀμιλίας. Πρῶτα ἦταν κι' οἱ ἀν- θρώποι ἄλλιως... Ἐμένα ἡ μακαρίτισσα ἡ γιαγιά μου μῶλεγε πῶς νεύρετῃκε τρεῖς φοραὶς, καὶ τὸν δυὸ πρώταις, ποῦ πήγαινε μὲ τὸν παποῦ μου μαζὺ γιὰ νὰ τὰ βγάλουν, γινῆκαν κάρβουνα, καὶ στὴν τρίτη, ποῦ πήγε μοναχὴ της, τὰ βρῆκε' μιὰ ἔλα ποῦ ἦταν λίγα... ἓνα τσουκαλάκι μοναχά. Ἐ! αὐτὸ ἦταν τὸ τυχηρὸ της, αὐτὸ θέλησε ὁ μεγαλοδύναμος' τὰ πήρε κι' αὕτη — ἄ, μὰ πρῶτα ζέγασα νὰ σὰς πῶ, πῶς ἐσφαξε ἓνα ἀρνὶ μαῦρο ἐκεῖ ἀπάνω στὴν πέτρα — τῶρα οὔτε πέτρας, οὔτε τίποτα... ἔνεε καμμιά φορὰ πῶς βρῖσκουν, μὰ ἐγὼ δὲν τὰ πιστεύω, πάει ἐκεῖνος ὁ καιρός...

— Καὶ γιατί τάχα ; διέκοψε σύννους ὁ ἱερεὺς, πῶς ; καὶ τῶρα τάχα δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ βρῆ ; — Πρῶτα θέλει νὰ τὸ νεύρεθῃ ! καὶ ὕστερα νὰ πιτύχῃ καὶ νὰ τὰ βγάλῃ, ἀν- τεῖπεν ἡ γραῖα. Ἀλήθεια ! νὰ σὰς πῶ μιὰ ἱστορία γιὰ μιὰ, ὅπου βρῆκε καὶ νὰ ἰδη- τε ! Καμμιά φορὰ θέλει νὰ εἶνε καὶ τύχη κανενός, νὰ εἶνε... κι' ἐγὼ δὲν ζέρω, γιὰτι αὐτὰ... ἄς εἶναι δὲ. Ἦταν μιὰ γυναίκα, ἐδῶ κι' ἐκατὸ χρόνια, κι' αὕτη ἐνεیرهτύρεθῃ πῆγε τάχα στὸν ὕπνον της εἶπε : Κωνίό ! — ἔτσι τὴν ἔλεγαν — σῆκω' νὰ πᾶς εἰς τὸ κατώφλιο τῆς « Παναγίας » καὶ ἐκεῖ θὰ ἰδῆς μιὰ πέτρα μὲ τὰ γράμ- ματα' νὰ σφαξῆς μιὰ κόττα μαῦρη καὶ ὁ, τι θὰ ἰδῆς νὰ μὴ φοβηθῆς' νὰ τὰ πά- ρης, νύχτα, καὶ νὰ τὰ φέρῃς στὸ σπίτι σου. Εἶνε δικὰ σὰς. Ἀὕτη τὴν ἄλλη βρα- διά, κατὰ τὰ μεσάνυχτα, σηκώνεται, παίρ- νει μιὰ μαῦρη κόττα, ὅπως τῆς εἶπε, καὶ πηγάζει καὶ τὴν σφαίει ἐκεῖ' τότες σκά- φτει, σηκώνει τὴν πέτρα καὶ τί νὰ ἰδῆ ; μιὰ κασελίτσα γιομάτη φλουριά ! Τὴ χτυ- πᾶει στὸν ὦμο καὶ φεύγει' στὸ δρόμο κυττάζει : τῆς ἔλειπε τὸ μαφέσι της. « Ἀ- παπα ! τὸ μαφέσι μου ! » γυρίζει πίσω, ἀνοίγει τὴν πόρτα : ἓνα θηρίο ὡς ἐκεῖ ἀ- πάνω μὲ κᾶτι μάτια σὰν γαβάθαις στέ- κονταν καὶ τὴν κύτταζε. « Δὲ σῶφτασαν αὐτὰ ; ἐλυπηθήκατε ἓνα παληομάφεσο ! » εἶπε τὸ θηρίο καὶ τὴν ἔφαγε...

— Καὶ τὰ φλουριά τί τάκαμε ; ἠρώ- τησεν ἀνυπόμονος πάλιν ὁ παπᾶ Σταμα- τῆς, ὅστις μέχρι τοῦδε ἤκουε μετὰ με- γάλῃ προσοχῆς τὰς διηγήσεις ταύτας τῶν γραῖων.

— Ἐ! ἐκεῖνα, ὑπέλαβεν ἄλλη τις ἐκ τῶν παρευρισκομένων κινούσα τὴν κεφα- λήν, ἐκεῖνα... ἀλλοῦθου θὰ εἶνε τύχη !..

Γ'

Άλλονού θα είνε τύχη ! Τήν φράσιν ταύτην επανέλαβε πολλάκις ο παπᾶ Σταμάτης κατὰ τήν ἡμέραν ἐκείνην.

— Άλλονού θα είνε τύχη ... και τάχα δὲν είνε δυνατὸν νὰ είνε δική μου ! ἐσκέπτετο ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἤρχισε νὰ νικᾶται ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

Τήν πρωίαν τῆς ἐπιούσης ἡ σκέψις αὐτῆ τὸν ἔκαμε νὰ βραδύνῃ ὀλίγον ἐκ τοῦ ὄρθρου· οἱ χωρικοὶ παρετήρησαν τοῦτο, ἀλλὰ δὲν ἤξευρον τί νὰ ὑποθέσασιν.

— Ποιὸς ἔβρει, εἶπον κατ' ἀρχάς, νὰ μὴν ἔπαθε τίποτα ; Ὅτε ὁμως τὸν εἶδον, ἠσύχασαν· ἀπητήτει ὀφθαλμοὺς πολλὴ ἐξηλασμένου παρατηρητοῦ, ὅπως διακρίνῃ μικρὰν τινα ταραχὴν ἐπὶ τῆς μορφῆς του.

Τὰς ἄλλας ἡμέρας ὁ παπᾶ Σταμάτης πολλάκις ἔτυχε ν' ἀκούσῃ περὶ κεκρυμμένων θησαυρῶν· προῦκάλει μάλιστα τὰς περὶ τούτων ὁμιλίαις καὶ διηγῆσαι τῶν γερόντων.

Ἐνὶ λόγῳ ὁ παπᾶ Σταμάτης κατελήφθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὑπὸ χρηματομανίας καὶ δὴ θησαυρομανίας. ἤρχισε νὰ παραμελῇ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου, πολλάκις ἀφῆκε κατὰ τὴν νύκτα τὰς πρὸ τῶν εἰκόνων κανδύλας ἐσβεσμένους καὶ πολλάκις ἀπουσίασεν ὅλως διόλου ἐκ τοῦ ὄρθρου ἢ τοῦ ἔσπερινου. Πρὸς τοὺς χωρικοὺς δὲν ἦτο πλέον ὁ πῶν ἀφιλοκερδῆς καὶ ὀλιγαρκῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ χρηματικῶς βοηθῶν τοὺς πάσχοντας ἱερεῖς· ἦδη εἶχε γείνη φιλάργυρος, πλεονεκτης, ἀρπαξὲ σχεδὸν· πολλάκις δὲ ἐπέταττεν εἰς τὰς πτωχὰς γυναῖκας νὰ τῷ στέλλωσι μεγάλας προσφορὰς καὶ ἄλλα, διότι· ἄλλῃς, ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ... » ἔλεγε.

Οἱ ἄνθρωποι δυσκόλως ἀποβάλλουσι τὰς πεποιθήσεις των. Καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἐκείνου ἐπίστευον μέχρι τοῦδε τὸν παπᾶ Σταμάτην ὡς ἅγιον. Ἐθεωρεῖτο ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου, ἢ μᾶλλον αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Τίς θὰ ἐτόλμα νὰ εἴπῃ κακὸν τι περὶ αὐτοῦ ; Ὅθ' ἦτο ὡς νὰ ἐβλασφήμει πρὸς τὸν Θεόν ! Καίτοι δὲ ὅλοι εἶχον παρατήρησιν τὴν μεταβολὴν ταύτην, ὁμως πάλιν δὲν ἤθελον νὰ τὸ πιστεύωσι· προσεπάθουν νὰ πείσωσιν ἑαυτοὺς ὅτι τοῦτο ἦτο ὑπόκρισις, ὅτι ἦτο ... καὶ περιέμενον νὰ ἰδῶσι ποῦ ἤθελε φθάσῃ τὸ πρᾶγμα.

Ὁ παπᾶ Σταμάτης ἀφ' ἑτέρου νυχθημερῶν οὐδὲν ἄλλο ἐσκέπτετο ἢ θησαυροὺς κεκρυμμένους.

— Φλουριά ! φλουριά ! ἐφώναζε κεκλεισμένους ἐντὸς τοῦ κελλίου του, οὐτινος οἱ τοῖχοι ἐπανελάμβανον ἀσθενῶς τὴν ἀντήχησιν τῆς φωνῆς του.

Ἐγρονάτιζε πρὸ τῆς εἰκόνας τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου καὶ κλαίων σχεδὸν ἐζήτει :

— Φλουριά ! φλουριά ! Ἄχ ! πότε θὰ ὀνειρευθῶ καὶ ἐγώ...

Εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου συμβαίνουσι πράγματα τινὰ ἀνεξήγητα, ἀλλόκοτα. Ὁ παπᾶ Σταμάτης πρότερον, πάντοτε σχεδόν, ἐβλεπεν εἰς τὸν ὕπνον τοῦ διάφορα ὄνειρα· ἦδη οὐτε εὐχάριστα, ἐβλεπεν οὐτε δυσάρεστα. Εἶναι ἀληθές ὅτι πάντοτε βλεπομένη ὄνειρα, ἀλλὰ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε τόσον ἀσθενῆ καὶ ἀμυδρά, ὥστε τὰ λησμονοῦμεν πρὶν ἐγερθῶμεν σχεδόν· καὶ ὁ παπᾶ Σταμάτης λοιπὸν ἴσως ἐβλεπεν ὄνειρα, ἀλλὰ ταῦτα θὰ ἦσαν τόσον ἄσχετα πρὸς τὸ ποθοῦμενον ... ὥστε ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ μὴ ἐβλεπεν.

Ἐν τῇ τοιαύτῃ δὲ ψυχικῇ ταραχῇ δὲν ἐλθισμύνησεν ὁ πιστὸς ἱερεὺς καὶ ὅλως διόλου τὸν Θεόν· εἰς αὐτὸν κατέφηνεν ἄλλοτε αἰτούμενος τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του, εἰς αὐτὸν κατέφυγε καὶ νῦν. Αἱ προσευχαὶ τοῦ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχιζον ν' ἀλλάζωσι τύπον· κατ' ἀρχὰς προσέθηκεν, οὐχὶ ἀνευ συστολῆς τινος, καὶ μικρὰν παράκλησιν ὑπὲρ τοῦ ποθοῦμενου ὄνειρου, κατόπιν δὲ ὀλόκληρος ἢ προσευχὴ τοῦ ἦτο μόνῃ ἢ περὶ τούτου παράκλησις.

Ἡ πρὸς τοὺς ἄνθρώπους συμπεριφορὰ του κατέστη ἀγρία καὶ ἀπότομος. Οἱ χωρικοὶ ἀπέβαλον, καίτοι μετὰ πολλῆς δυσκολίας τὴν προτέρων περὶ αὐτοῦ ἰδεάν· τὸν ἐθεώρουν ἦδη ὡς κοινώτατον ἄνθρωπον, μὲ πλεῖστα ἑλαττώματα, πλείωτερα ἴσως καὶ ἀπὸ τὰ ἰδικὰ των.

Δὲν ἔπαυσαν μὲλα ταῦτα σεβόμενοι αὐτὸν ὡς ἱερέα των.

Δ'

Ἰκανά ἔτη εἶχον παρέλθῃ καὶ τὸ πάθος τοῦ παπᾶ Σταμάτη ὄλονεν ἔκρουφουτο. Ἡ σκέψις αὐτῆ κατέτρωγε τὸν νοῦν του ἡμέραν καὶ νύκτα. Μὲ « τὰ φλουριά » ἐκοιμάτο, μὲ « τὰ φλουριά » ἐζύπνα. Δὲν ἔτρωγε, παρημέλησε τὸν ἑαυτόν του, θησαυροὺς μόνον ἐσκέπτετο.

Καὶ ἂν τὸν ἠρώτα τις : Τί θὰ τὰ ἔκαμνεν ; Βεβαίως δὲν θὰ εἶχε τί ν' ἀποκριθῇ. Ἦθελε μόνον.

Συγκατένευε μάλιστα ἐν τῇ μακροθυμίᾳ του καὶ μὴ εἶνε καὶ πολλά, ἀντὶ δὲ χρυσῶν νομισμάτων ὡς ἦσαν καὶ ἀργυρᾶ.

— Ἄς εἶναι καὶ μία κασελίτσα... καὶ ἓνα καζανάκι... καὶ μικρότερο ἀκόμη.

Τοῦτο ἐζήτηε παρὰ τοῦ Θεοῦ καθ' ἐκαστὴν ἐν ταῖς προσευχαῖς του· τοῦτο ἐζήτηε καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην καὶ τοῦτο σκεπτόμενος ἀπεκοιμήθη.

Ἀφῆνος ἤκουσε τὴν θύραν ἀνοιγομένην, στραφεὶς δὲ εἶδεν ἰστάμενον ἐκεῖ πτωχὸν καὶ ἁκένυτον παιδίον τὸ ἐγνώρισεν· ἦτο ὁ Πέτρος τῆς χήρας Ἀντώννας.

— Τί θέλεις ; τὸν ἠρώτησεν.

Ὁ μικρὸς προὐχώρησε πρὸς αὐτόν, ἐστάθη καὶ εἶπε μετὰ συστολῆς :

— Μ' ἔστειλε ἡ μάνα μου νὰ σοῦ πῶ νὰ ἐλθῆς νὰ διαβάσῃς μὲ ἐνυχί.

— Καλὰ, τώρα ἔρχομαι· μὰ, στάσου, μᾶς ἀρρώστησε ἡ μάνα σου ;

— Ὅχι ! δὲν μούπε... μούπε νὰ μὴ σ' τὸ πᾶ.

— Μὰ πῶς ; τί διάλολο εὐχὴ θὰ διαβάσω ; ἐφώναζε τότε ὑποπτειθεὶς κατὰ. Τὸ παιδίον ἐφοβήθη ἐκ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς τοῦ ἱερέως καὶ τρέμον εἶπε :

— Νὰ... ἐβγάλαμε ἓνα καζανάκι φλουριά καὶ νάρθηκ νὰ τὰ διαβάσῃς... ἢ μάνα μου μούπε νὰ μὴ σ' τό...

— Τί ; πῶς ; καζανάκι ; φλουριά ; ἐφώναζεν ἔξω φρενῶν ἐκ τοῦ πάθους του ὁ ἱερεὺς. Στάσου, φλουριά εἶπες ; Πήγαινε... ἄκουσε, ὄχι, φύγε... Πές τῆς πῶς ἔφθασα ! Παιδί, Παῦλο, Πέτρο, ἄκουσε νὰ τῆς εἴπῃς, ὅσῳ νάρθηκ νὰ κλείσῃτε τὴν πόρτα καὶ νὰ μὴν ἀνοίξῃτε καθόλου. Ἄκουσε ; τρέχα !

— Φλουριά ! καζανάκι ! ἔλεγε καὶ διέτρεχε τὸ κελλίον του ἐξηγριωμένος ὁ παπᾶ Σταμάτης· εἶτα δὲ γονατίας μὲ τὰς χεῖρας ὑψωμένας :

— Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, ἐξηκολούθησε· τρέμων σύσσωμος, εὐχαριστῶ, δὲν θέλω πλέον τίποτα... ἓνα καζανάκι φλουριά εἶνε πολλά, Θεέ μου ! Ἐγὼ δὲν σοῦ ἐζήτησα τόσα, ἓνα καζανάκι !...

Ὁ παπᾶ Σταμάτης εὐρίσκειτο εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς ἐξεγέρσεως· οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν ζωὴν ἠσθάνθη τοιαύτην συγχίνησιν.

Ἡ ἀπροσδόκητος εἰδήσις ὅτι εὐρέθη τὸ ποθοῦμενον καὶ μάλιστα ὑπὸ μίᾳ χήρας τὸν ἐπλήρου χαρᾶς — ἂν ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ χαρὰ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς μανίας.

Ἦτο Κυριακὴ πρωί, τὰ δὲ ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος νέφῃ δὲν ἄφηνον νὰ διακρίνῃ τις, ἂν εἶχεν ἦδη ἀνανεῖλθῃ ὁ ἥλιος.

Ὁ παπᾶ Σταμάτης ἐκ τοῦ ἀνεπίστετου τούτου ἐπιποδίου — ἐπιτυχίας μᾶλλον κατ' αὐτόν — οὐδ' ἐσκέπηθῃ κἂν περὶ Κυριακῆς. Καὶ ἄλλοτε τὸ ἔκαμε, καὶ ἄλλοτε οἱ εὐλαθεῖς κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔμειναν ἀλειτούργητοι· « ὁ παπᾶς ἦτον ἀρρωστος ». Τάχα καὶ σήμερον δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀρρωστος ;

Καὶ ἰδοὺ ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας κτυπῶν τὴν θύραν τοῦ κελλίου καὶ ἐρωτᾷ τί ἔπαθε.

— Ἐγὼ φοβερὸν πονοκέφαλον ἀφῆστέ με ἤσυχον !... εἶπε καὶ ἔκλεισεν ὀρμητικῶς τὴν θύραν.

— Τώρα τί νὰ κάμω ; ἐσκέπτετο, ἀφ' οὐ κατηνάσθη ὀλίγον ὁ σάλος τῆς ψυχῆς του. Τί νὰ κάμω ; Νὰ ὑπάγω νὰ διαβάσω τάχα τὴν εὐχὴ καὶ νὰ τὰ πᾶρω ; Μπορεῖ νὰ φωνάξῃ καὶ νὰ μὲ πιάσουν... Τί νὰ κάμω ;

Καὶ ἔμεινε συλλογισμένος· ἀφῆνος ἀνεπῆδησεν ἀναφωνῶν :

— Τὸ ἦρα ! τὸ ἦρα !

Ἀπεφάσισε νὰ μὴ ὑπάγῃ τὴν ἡμέραν, ὅπως διαβάσῃ εὐχὴν, τὴν νύκτα δὲ νὰ μεταμορφωθῇ καὶ οὕτως ἀγνώριστος νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς πτωχῆς γυναίκης διὰ νὰ τῆς ἀφαιρέσῃ τὰ φλουριά...

Ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον· εἰς τὸ κατώγειον τοῦ κελλίου εὐρίσκειτο παλαιὸν τὸ δέρμα· τὸ ἔλαβε καὶ κόψας αὐτὸ κατεσκεύασεν εἰδός τι καλύμματος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τοῦ στήθους, ἀφήσας εἰς τὸ ἔμπρο-

σθεν μέρος καὶ δύο μικρὰς ὀπάς, ὅπως βλέπῃ.

— Νὰ εἶχε καὶ δύο κέρατα ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν καὶ γιὰτί ὄχι ;

Καὶ καταβὰς εἰς τὸ πλῆσιον σφαγεῖον εὗρε δύο μακρότατα καὶ ἐλικοειδῶς περιστερόμενα κέρατα τράγου, τὰ ἔλαβεν ἀπαρτηρητὸς καὶ πλήρως χαρᾶς ἐχώθη εἰς τὸ κελλίον του.

Ε'

Τὸ ἐσπέρας περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἐνῶ οἱ κοῦκοι ἐπανελάμβανον τὸ μονότονον, ἀλλὰ γλυκὺ ἐκεῖνο κού-κού, τέρας τι διέτρεχε τὰς στενωποὺς τοῦ χωρίου· ἔτρεχεν ἔτρεχε, καὶ τότε μόνον ἐστάθη, ὅτε ἔφθασε πρὸ τοῦ οἰκίσκου τῆς χήρας Ἀντώννας.

Ἦτο ὁ παπᾶ Σταμάτης ! Δὲν ἦτο μὲν ζῶν ἀγρίον, ἀλλ' ἀπέιχε πολὺ τοῦ νὰ εἶναι ἄνθρωπος !

Αὐτὸς ὁ ἴδιος ! περιβεβλημένος τὸ τέρας χυμῶν του, κεκαλυμμένος διὰ τοῦ δέρματος, μὲ τὰ δύο κέρατα τοῦ τράγου ἐπὶ κεφαλῆς ;

Τὸ τέρας ἔκρουσε τὴν θύραν. Σιγῆ.

Ἐκρυσσε καὶ ἐκ δευτέρου καὶ ἐκ τρίτου ἰσχυρότερον.

— Ποιὸς εἶναι τέτοια ὄρα ; ἠκούσθη ἐκ τῶν ἔνδον φωνῆ γυναικὸς ὡσεὶ ἐξεγερμένης ἐκ τοῦ ὕπνου.

Τὸ τέρας ἐκτύπησε δυνατώτερον.

— Τώρα ἔφθασα... μὰ ποιὸς εἶναι ; εἶπε πάλιν ἡ φωνή.

— Ὁ διάβολος ! ἐγρύλληξεν ὁ ἱερεὺς.

Ἡ δυστυχὴς γυνὴ μὴ ἐννοήσασα τοῦτο ἠνέωξεν εὐθὺς τὴν θύραν, ἀλλ' εἰς τὴν θέαν τοῦ τέρατος οὐδὲ φωνὴν ἠδυνήθη νὰ ἐκβάλῃ ὡς νεκρὰ δὲ ἔπεσεν ἐκ τοῦ φόβου πρὸ τῶν ποδῶν του.

— Τὰ φλουριά ! ἐβρυχήθη ἐκεῖνος· καὶ ὑπερπηδήσας τὸ σῶμά της ὤρμησε πρὸς τὰ ἐντὸς.

Ἄλλὰ διατὶ ἐστάθη αἴφνης ; τί ἔπαθεν ὁ δυστυχὴς παπᾶ Σταμάτης καὶ ἐστάθη οὕτως ἀπότομος ; διατὶ δὲν προχωρεῖ ὅπως εὐρὴ τὸ καζανάκι ;

Ἀπίστευτον πρᾶγμα. Μόλις εἰσῆλθεν, εὐρέθη ἐν τῇ πρὸ τῆς ἐκκλησίας μικρᾷ πλατείᾳ, ἐν ἣ ὁ ἄνθρωπος περιεφέροντο τῆςδε κάκεισε. Κατ' ἀρχὰς οὐδεὶς παρετήρησεν αὐτόν, ἀλλ' εἶτα, καθὼς τὸν εἶδον, « ὁ διάβολος ! » ἐφώναζαν, καὶ ἔτρεξαν κατόπιν του. Ἦτο ἡμέρα.

Ὁ ταλαίπωρος ! οὐτε καζανάκι πλέον ἐσκέπτετο, οὐτε φλουριά, οὐδ' ἄλλο τι παρόμοιον. Νὰ φύγῃ μόνον μακρὰν, νὰ φύγῃ ἐκείθεν, ἀφ' οὐ ἐκινδύνευε ν' ἀνακαλυφθῇ τερατοργῶν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐκλήθη νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν.

Ἄλλὰ πῶς νὰ φύγῃ ; Οἱ χωρικοὶ τὸν ἐπρόφθασαν. Τὸν συνέλαβον ! Ἦθέλησε νὰ φανερωθῇ, ν' ἀφαιρέσῃ τὴν φρικαλέαν ἐκαίνην προσωπίδα, ἀλλ' ὦ δίκαιε Θεέ ! τὸ δέρμα ἦτο κολλημένον ἐπὶ τοῦ σώματος του ! Παρετήρησε τοὺς πόδας του, ἀλλὰ καὶ οὗτοι εἶχον μεταβληθῆ εἰς πόδας... τράγου ! Ὀλόκληρος μετεμορφώθη

εἰς τράγον ! Φρίκη κατεῖχε νῦν τὴν καρδίαν του. Νὰ γείνη τράγος. Καὶ δὲν ἦτο μόνον τοῦτο. Οἱ ἄνθρωποι δέσαντες αὐτὸν διὰ χροινίως ἐκ τῶν κερμάτων ἤρχισαν νὰ τὸν σώωσι βιαίως διὰ μέσου τῆς ἀγορᾶς, φωνάζοντες :

— Στὸ γιάλο ! στὸ γιάλο !

Τρέχοντες δὲ κατόπιν καὶ οἱ παῖδες τὸν ἐκτύπων διὰ ξύλων καὶ λίθων φωνάζοντες :

— Τράγε ! Τράγε !

Οὐδὲν ἄλλο τῷ ἔμεινε, ὅπως μεταχειρισθῆ πρὸς σωτηρίαν του ἢ ὁ λόγος. Ἐδοκίμασε νὰ ὁμιλήσῃ, νὰ τοῖς φανερώσῃ ποῖος εἶναι, ἀλλὰ τοῦ φωνῆ ; Ἐβέλαξεν ἀντὶ νὰ ὁμιλήσῃ !

Τετέλεσται πλέον ! Ὁ παπᾶ Σταμάτης ἐγένετο τράγος. Τούλάχιστον ἄς τὸν ἀφῆνον νὰ ζῆσῃ ! Πόσον κακοὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, νὰ θέλουν νὰ πίνωσιν ἓνα τράγον ! διότι ἀληθῶς ἐκεῖ διηυθύνοντο.

Μήπως ἠδύνατο καὶ ν' ἀντισταθῇ ; — Στὸ γιάλο ! στὸ γιάλο ! ἐφώναζον οἱ σύροντες αὐτόν.

— Τράγε ! τράγε ! ἐφώναζον τὰ παρακολουθοῦντα παιδιά καὶ ἔτυπον αὐτὸν ἰσχυρῶς.

Αἱ δυναμεις του ἐξηντλήθησαν πλέον. Δὲν περιπάτει· ἐσύρετο. Ἦτο ἡμιθανής !

— Τὸν παραιτούμε ; εἶπε τότε τις ἐκ τῶν συρόντων, πᾶσι ! φόρησε πλεῖα !

— Εἶδες, ὑπέλαβεν ἕτερος, δὲν τὸν ἐσφάζαμε νὰ τότε φᾶμε κιάλας ! Γιάννη, δὲς μου τὸ μαχαίρι σου, ὅπου κόφτει καλλίτερα ἀπὸ τὸ δικό μου... θὰ τότε σφάξω !

— Τράγο θὰ φᾶς, καυμένη καὶ σὺ ! ἀντίτειπε ὁ ἄλλος. Ἐλα τώρα· θὰ κάθῃσαι νὰ σφάζῃς τὸ παληοδέρματο αὐτό ! πᾶμε...

— Πᾶμε, πᾶμε ! εἶπον τότε ὅλοι, καὶ ἀφ' οὐ ἔσπασαν ἐπ' αὐτοῦ πολλὰ ξύλα καὶ τὸν ἐκάλυψαν σχεδὸν διὰ λίθων βαρέων, ἀπῆλθον κρίζοντες :

— Τράγε, τράγε, τράγε !

Σ'

Ὁ δύστηνος ! δὲν ἀπέθανεν εἰσέτι, ἀφ' οὐ ἠδύνατο νὰ τὸ σκέπτηται. Ἄλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ καὶ ὅτι ἔζη. Βεβαρημένος ὑπὸ τὸν σωρὸν ἐκείνων τῶν ξύλων καὶ τῶν λίθων μόλις ἠδύνατο ν' ἀναπνέῃ ἀσθενῶς, ὅτε διὰ μίᾳ εὐρέθῃ ἐλευθερῶς. Εὐρέθη ἐντὸς δάσους ἐκ χονδρῶν καὶ μεγάλων δένδρων. Οὐδεὶς ἄνθρωπος ὑπῆρχεν ἐκεῖ, οὐδεμία φωνὴ ἠκούετο, ἐκτὸς τοῦ ἀνέμου, ὅστις ἐσύριζε διὰ μέσου τῶν φύλλων καὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων. Ἄλλ' ὄχι ! ἠκροάσθη καλλίτερον : φωναὶ τινες συγκεχυμέναι ἠκούοντο μακρὰν καὶ ὄλονεν ἐπλησίαζον. Ἦσαν ἄρᾳ γε φωναὶ ἀνθρώπων ; ἀδύνατον ! οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουσι τόσον ἀγρίως φωνᾶς. Τί νὰ ἦσαν ; Ἦδη ἠκούοντο καὶ βηματισμοὶ πησιάζοντες. Ὁ φόβος του ἠῤῥανε, τὸ σῶμά του ἔτρεμε... Ἡ βοή καὶ ὁ ἀλαλαγμὸς ἦσαν ἀπερίγραπτοι.

Ἀφῆνος ἀναρίθμητοι ἀγριώτατοι λύκοι ἐξῆλθον ἐκ τοῦ δάσους καὶ περικυκλώσαντες τὸν ἄθλιον τράγον συνέκρουον βροντωδῶς τοὺς ὀδόντας των, δηλοῦντες διὰ τούτου τὸν σκοπὸν των : νὰ τὸν φάγουν !

— Ἐμπρός ! διέταξε διὰ τινος σημείου ὁ μεγαλείτερος, καὶ ὄλον ἐκεῖνο τὸ ἀγρίον στίφος τῶν λύκων ἐπλησίασε μέχρι τοῦ δέρματος τοῦ παπᾶ.

Οὗτος ἀπηλπίσθη πλέον περὶ τῆς ζωῆς του· ἀλλ' ἐκείνοι ἀντὶ νὰ προβῶσιν εἰς τὸ αἵματηρὸν ἔργον των, ἐστάθησαν καὶ τὸν παρετήρουν ὠρούμενοι :

— Τράγε ! τράγε ! θέλεις φλουριά ; τράγε ! τράγε ! θέλεις φλουριά ;

Ὁ παπᾶ Σταμάτης κατέβαλεν ὑπεράνθρωπον δύναμιν, ὅπως ὁμιλήσῃ καὶ πράγματι τὸ κατάρθωσεν.

— Δὲν θέλω ! ἔκραξε καὶ ἀναπηδήσας... εἶδεν ὅτι εὐρίσκειτο ἐντὸς τῆς κλίνης του.

— Ἄχ ! ἄγιος ὁ Θεός, ἄγιος ἰσχυρός, ἄγιος... ἄχ ! δὲ θέλω, δὲ θέλω... εἶμαι ζωντανός ; ὄνειρο ἦταν... ἄχ ! Θεέ μου ! ἐξηκολούθησεν ὁ παπᾶ Σταμάτης ἐντελῶς ἐξυπνήσας.

Τὸ σῶμά του ἔτρεμεν ὄλον ἐκ τοῦ φρικώδους ὄνειρου· ἠγέρθη, ἤρπασεν ὀρμητικῶς τὸ βυχολόγιόν του, τὸ ἦνοιξε μὲ τὰς τρεμοῦσας χεῖρας του καὶ ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ.

«... ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὲς ἡμῖν σήμερον».

— Ναί, ναί ! τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον ! ἀνεβόησε, τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον, Θεέ μου, τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον καὶ τίποτε ἄλλο δὲν θέλω, τίποτε ἄλλο !...

Ζ'

Ὁ παπᾶ Σταμάτης ἐτιμωρήθη. Εὐτυχῶς ἐτιμωρήθη μόνον καθ' ὕπνον. Δὲν περιέμενε δὲ ἄλλην τιμωρίαν, ἀρκέσθαι εἰς τὴν τιμωρίαν τῆς νυκτὸς ἐκείνης.

Ὁ παπᾶ Σταμάτης ἔκτοτε μετεβλήθη. Τὸ πάθος, τὸ ὅποιον δὲν ἠδυνήθησεν νὰ σβύσῃ ἀπὸ δέκα ὀλόκληρα ἔτη, τὸ σφοδρὸν πάθος τῆς φιλοχρηματίας, τὸ ἐσθυσεν ἀπαξ διὰ παντός τὸ ὄνειρον ἐκεῖνο. Ἐμίσησε τὰ χρήματα ἐκ καρδίας. Ἐτρεμεν ὅσκις ἀνελογίζετο τὸ ὄνειρον καὶ ἐγέλα ὅσκις ἀνελογίζετο τὸ πάθος του. Οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν πάλιν νὰ τὸν ἀγαπῶσι· καὶ δὲν ἠδύνατο μὲν νὰ καυχῆθῃ ὅτι ἐπανέκτησε τὴν πρώτην του φήμην ἐπὶ ἀγιότητι, οὐχ ἦττον ἐζῆσεν ἀρκετὰ ἔτη ἀκόμη τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος ὑφ' ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Πολλάκις διηγείτο τὸ ὄνειρόν του καὶ πάντοτε ἦτο πρόθυμος νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ, εἰς δὲ τὸ τέλος προσέθετε πάντοτε τὴν στερεότυπον φράσιν :

</

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ

Τὸ μερικὸ ποῦ ζήτησε τῆς πατρικῆς οὐσίας ἐπὶ ὁ ἄσωτος υἱός, καὶ μ' αἰσθημα κακίας ἀφίνει τὸν πατέρα του ἔς τὴν λύπη νὰ στεναχθῆ καὶ πάλι ἔς τὰ ξένα σὰν μαρὸς τὸν βίό του νὰ πετάξῃ. Ἐκεῖ ἐυθίσθηκε γοργὰ ἔς τῶν ἡδονῶν τὴν μέθη καὶ δὲν ἐπέρασεν πολὺ ποῦ δυστυχῆς εὐρέθη καὶ πεινασμένος, ἀστεγός, δὲν εἶχε ποῦ νὰ κλίνη τὴν κεφαλὴ του. Μάταια ζήτησε λεημοσύνη ἔς τοὺς ξένους, ποῦ τὸν ἐδιώχαν μ' ὀργή καὶ μ' ὑποψία ὥστε φρασμένος εἰς φρικτὴ θανάτου ἀπελπίσθαι, εἰς τοὺς ἀγροὺς κατόντησε χοιροβοσκὸς νὰ πάη κ' ἀπ' τὰ χαρούπια πῶρωγαν οἱ χοῖροι νὰ ζητή. Ἄ, πῶς θρηνοῦσε λυπηρὰ τὴν πατρικὴ γωνιά του, τὸ πλοῦσιο τὸ τραπέζι του καὶ τ' ἀφρον' ἀγαθὰ του! Τέλος μιά μέρα ποῦθελε τέτοια ζωὴ νὰ ἀσῆ κ' ἐκτόπαιε τὸ κεφάλι του γιὰ τὴν κακὴ του γνώσι, ἐσκέπητο πάλι ἔς τ' ἀκριβὸ τὸ σπιτί νὰ γυρίσῃ, νὰ πῆσῃ ἔς τὸν πατέρα του μπροστὰ νὰ γονατίσῃ, ἴσως ἐκεῖνος τρυφερὰ τοῦ ἀνοιχθῆ τὴν ἀγκαλίη καὶ σὰν πατέρας σπλαχνικὸς νὰ τὸν δεχθῆ καὶ πάλι. Ἀλλὰ κ' ὁ γέρος, δυστυχῆς, μέρας πικραῖς περνοῦσε καὶ τοῦ κακοῦ ἔς τὸν πόνο του παρηγοριὰ ζήτησε ἀπὸ τὸ τέκνο τὸ καλὸ ποῦχε πιστὸ μαζί του. Πάντα ὁ γονεὶς ἔχει στοργὴ ἔς τὸ πλειοκακὸ παιδί του κ' ἔχει κρυφὰ ἔς τὰ σπλάχνα του πικράδα ποῦ τὸν καίει, γιὰτὶ χαμένο τὸ θωρεῖ καὶ ζωντανὸ τὸ κλαίει.

Ἔτι χαρὰ, τί αἰσθημα σφοδρὸ, τί καρδιοκτύπι, τί στεναγμὸς θὰ ἔσεισε τὸν γέρο ἀπὸ τὴν λύπη, δταν τοῦ ἐφάνη ἀπὸ μακρὰ τὸ τέκνο του νὰ βλέπῃ, ποῦ ἐρχότου πάλι νὰ σώθῃ ἔς τὴν πατρικὴ του σκέπη! Τρέχει ὁ πατέρας τ' ἀκριβὸ παιδί του νὰ φιλήσῃ, ὅμως ἐκεῖνος ἔπεσε μπροστὰ του νὰ θρηνήσῃ καὶ ἀναφωνεῖ «Πατέρα μου, ἔς τὰ πόδια σου γυρίζω, γιὰ δὲς πῶς εἶμαι δυστυχῆς, γιὰ δὲς πῶς λακταρίζω. Σ' ἀρνήθηκα, σ' ἐλύπησα κ' ἐσκόρπισα τὸν βίό σου κ' ἄλλιος δὲν εἶμαι νὰ σ' ἰδῶ καὶ νὰ καλοῦμαι υἱός σου» ὅμως μετανοήσας πικρά, βοήθειά σου ζητῶ, εἶμαι γυμνός, ἐκπόδντος... λυπήσου με... πεινώ! ἄ! δέξου με, πατέρα μου, σὰν δούλο, γιὰ σπλάχνα...» Κι' ὁ γέρος ποῦ τὸν δέχθηκε μὲ πατρικὴ λατρεία,

«Πῶσε, παιδί μου, τοῦ ἀπαντῆ, κ' ἔλα ἔς τὴν ἀγκαλιά μου, ποῦ τόσο σ' ἐπεθύμησε καὶ σ' ἔκλαψ' ἡ καρδιά μου. Ὅσα μοῦ λὲς ποῦ ὑπέφερες, ὁ νοῦς μου τὰ μαντεύει, γιὰτὶ πατέρας δυστυχῆς καὶ τί δὲν ὑποπτεύει!; Ἀησρόνησέ τα, τέκνο μου, γέλα, παρηγορήσου, πάρε λαμπρὰ φορέματα καὶ σὰν γαμπρὸς ἐντύσου, νὰ μάθῃ ὁ κόσμος πῶδρηκα τὸ τέκνο ποῦχα κλάψῃ κ' ἦλθε ἔς τὸ σπιτί μου ἡ χαρὰ κάθε καὶ μὲ νὰ θάψῃ.» Καὶ δίνει ὁ γέρος διαταγὴ ἔς τοὺς δούλους, τὸ μοσχάρι τὸ πλειὸ παχὺ νὰ σφάζουνη γιὰ τοῦ Θεοῦ τὴν χάρη, καὶ νὰ καλέσου συγγενεῖς καὶ φίλους νὰ γευθοῦνε εἰς τὸ συμπόσιο τῆς χαρᾶς, κ' ἀντάμα νὰ εὐφρανθοῦνε.

Ἄλλ' ἔτυχε ὁ πρωτότοκος κάπου μακρὰ νὰ πάη κ' ὅταν γυρίζει καὶ φωναῖς χαρμδόνουαι γροικαίει καὶ, σασημένος, τῆς γιορτῆς μαθαίνει τὴν αἰτία, δὲν κρύβει ποιὰν αἰσθάνεται βαθεῖα ζηλοτυπία καὶ λέγει ἔς τὸν πατέρα του «Σὲ μὲ ποῦ σὲ δουλεύω πάντα πιστὰ καὶ τὴν ζωὴ ἔς τοὺς κόπους μου παιδεύω, μήτ' ἐν ἀρνάκι ἐχάρεις ποτέ, νὰ ζερωντώσω μιά μέρα μὲ τοὺς φίλους μου χωρὶς νὰ σὲ ζημιώσω» κ' εἰς τοῦτον ποῦ κατόφαγε τὸν βίό σου ἔς τὴν πορνεία ἕνα μοσχάρι διαλεκτὸ προσφέρει μ' ἀδικία καὶ ἔς τὴν χαρὰ σας ἀπαιτεῖς κ' ἐγὼ νὰ λάβω μέρος;» «Ἄ! μὴ φρονῆς, ἀπάντησε μὲ καλοσύνῃ ὁ γέρος» γιὰ σὲ ποτέ δὲν ἐκλάψα, πάντα μαζί μου σ' ἔχω, πάντ' ἀκριβὸς μου ἐστάθηκες, κ' ἀπ' ὅλα ποῦ κατέχω πάρ' ὅσα θέλεις ἄλλ' αὐτὸς ὁ ἔρμος ἀδελφός σου, ποῦ ξαναβλέπεις σήμερα καθὼς γιὰ θαῦμα ἐμπρός σου, ἦτο νεκρὸς κ' ἀνάκησε, ἦτο γιὰ μὲ χαμένος» κ' ἐγὼ πατέρας δυστυχῆς, πατέρας πικραμμένος, δὲν θέλεις νάμαι ὀλιόχαρος γιὰ τὴν ἀνάστασί σου; Ἔτσι, παιδί μου, κ' ὁ Θεὸς τοὺς ἀγαθοὺς μαζί του συναίει, κ' ὁ παράδεισος εἶναι γιὰ κείνους μόνον ἄλλ' ἂν συμβῆ κ' ἁμαρτωλὸς καθαρῶσθ' ἔς τὸν πόνο καὶ μετανοήσ' εἰλικρινὰ, ἔς τὴν ἀρετὴ γυρίσῃ καὶ ἔς τὸν Θεὸ μὲ δάκρυα συγχώρησι ζήτησῃ, πῶση χαρὰ ἔς τοὺς οὐρανοὺς οἱ ἄγγελοι θὰ δεῖξουν μὲλις ἀκούσουν προσταγὴ τὴν θύρα νὰ τοῦ ἀνοιχθῶν!

Γ. ΜΑΡΤΙΝΕΑΒΣ.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΗΓΟΥ ΚΡΙΕΖΗ

(Γκιουρῶλε διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους).

(Συνέχεια).

Ἦλθαν ἀπὸ τὰ χωριά, ὅπου εἶχα γράψῃ στρατιώται περίπου τῶν 500, καὶ ἐσυνάχθησαν ὅλοι περίπου τῶν 2 χιλιάδων διαλεκτοί, ἔξ ὧν ἄλλοι ἀδύνατοι, ὅλοι 3,000. Διῶρισαν πρῶτιστον τὸν Βεροῦσην Μουτζανῶν, τὸν Κωτζῶν καὶ Νικόλαον Τομαρῶν ἐπάνω τῶν δύο βουνῶν, διὰ νὰ κάμουν ταμπούρια! τοῦ πολέμου, καὶ ἤρχισαν ὅλοι, ἐν ὁ καθεὶς τῆλος Μαῖου ἐδιωρθώθησαν ὅλα τὰ πυροβόλα καὶ ἐπῆρεν ὁ καθεὶς τὰ ἰδικὰ του καὶ ὅσοι δὲν εἶχον, τοὺς ἔδωσα ἀπὸ τὰ ἰδικὰ μου, τῶν τριῶν καπεταναίων, καὶ

ἔδωσαν εἰς τοὺς μὴ ἔχοντες, μὲ κατάλογον τοὺς ἔδωσα καὶ 1,500 πέτρας ἀλβανίτικαις, ὅπου τὰς εἶχον ἀγοράσῃ πρὸς 22 παραδῆς τὴν μία.

Τέλος ἐτελείωσαν τὰ ταμπούρια καὶ ἐμβῆκαν εἰς τάξιν, καὶ ἀνήμερα τῆς ἀγίας Τριάδος ἐβγήκα ἔξω εἰς τὸ ὄρδι, εἰς ἐν δευτέρου ὥρας ἀπὸ τὸν αἰγιαλόν, μὲ 150 ναῦτας μου, ὀπλοφόρους, καὶ μὲ τὸν ἱερέα μου Παπᾶ Σωφρόνιον Σκληζῶν, καὶ τοὺς ἕκαστα διδασκῶν περὶ ἐλευθερίας, καθὼς καὶ ὁ Παπᾶ Σωφρόνιος τοὺς ἐδημηγόρησεν.

Ἀνεχώρησα διὰ τὸ πλοῖον, ἦτον κοντὰ τῆς μεσημβρίας, εἰς τὰς ὥρας 10 1/2 Ἐξυγώσαμεν τὰ πλοῖα σιμὰ εἰς τὴν στεριάαν, ἕως ὅπου δὲν εὐθροσκῶν ἦ πάντες! ἐγιγώμισαν ὅλα τὰ κανόνια, 18 ἔγειναν ὅλα ἔτοιμα ἤρχισαν οἱ ναῦται νὰ κάμνουν τὰς τέντας ἀπὸ τὴν πολλὴν καὶ

σιν [ὅπου] ἦτον. ἤρχισαν νὰ ἐτοιμάσου τὰς τραπέζας εἰχον ἐπάνω εἰς τὸν μεγάλον ἰσθόν, εἰς τὴν κορζέταν ἕνα αὐτὴν μὲ τὸ κανοκιάλι νὰ παρατηρῆ μὲσα τοῦ κάστρου παρμακλίαια, καὶ ἐπάνω ὅπου εἶχεν ὁ μάγειρος ἔτοιμον τὸ φαί, μὰς φωνάζει ὁ ναύτης ὅτι πλησμονὴ Τουρκιὰ ἐβγαίνει, καβαλλάρια καὶ ἀπεζούρα, κοκκιοφόροι, μαυροφόροι καὶ ἀσπροφόροι Ἄλβανοί! θέλει ἦτον περίπου τῶν 9 χιλιάδων καὶ ἐπέκεινα.

Εὐθὺς ἔστειλα τρεῖς ναῦτας διὰ νὰ δώσου ἐῖδησιν εἰς τοὺς τρεῖς καπεταναίους διὰ νὰ ἐτοιμασθοῦν, καὶ τοὺς ἦδρον ἐπάνω τοῦ φαίτου ἤρχισαν εὐθὺς νὰ διαμοιρασθοῦν ὁ καθεὶς εἰς τὰ ταμπούρια.

Ἦλθον οἱ ναῦται! ἐκαθήσαμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἐγευματίσαμεν. Οἱ Τούρκοι εἰσέμισαν τὴν κανονία! τοὺς ἀφήσαμεν ἕως ὅπου εἰσέμισαν καὶ ἤρχισαν ἡ καβαλλάρια καὶ ἀπεζούρα καὶ ἀνέβαινον ἐπάνω

τοῦ ὀρδιοῦ μας ἔδεσαμεν λευτίαν εἰς τὴν σαμαδοῦραν, καὶ ἔξω τοῦ κάβου ἐτρεσάρουμεν τὴν πάντα. Εὐθὺς ὅτι εἰσέμισαν τοὺς ἐρρίψαμεν τὰ ἐννεὰ κανόνια μὲ μπάλαις καὶ μπαλαμιστράλια, καὶ ἐπῆγαν ὅλα ἐπάνω τους καὶ τοὺς ἔγεινε μέγας θρῆνος, καὶ ὅλοι τὰ πρῶμιτα ἐπεσαν. Εὐθὺς ἐγιγώμισαμεν τὰ ἴδια μὲ μπάλαις καὶ ἄλλα καὶ τοὺς ἐρρίξαμεν ἐκεῖ ὅπου τοὺς ἐβλέπαμεν.

Τέλος ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρδι καὶ τοὺς ἐπερικύλωσαν, καὶ βλέποντάς τους ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς Ἐπρωχωρίτης, Ἀνέστης ὀνόματι, υἱός τοῦ Κ. Στριμένου, ἐβγάζει τὸ φέσι του καὶ φωνάζει ἀλβανίτικα:

— Φύγετε νὰ φύγωμεν, ὅτι μὰς ἐφαγαν τὰ σκυλιά!

Καὶ δὲν ἐστάθησαν μήτε ντουφέκι νὰ ρίξουν, ἀλλὰ ὅλοι εὐθὺς ἤρχισαν νὰ διασκορποῦν ἀπὸ βουνὰ εἰς βουνὰ, ἄλλοι ὡς 800 ἔπεσαν κάτω τοῦ κάμτου καὶ ἐπρόφθασαν σιμὰ τῶν πλοίων μας! τοὺς ἐκυνηγοῦσαν ἡ καβαλλάρια καὶ ἕως 700 ὤρμησαν εἰς τὴν θάλασσαν ἕως εἰς τὸν παιμόν.

Βλέποντας τὰ τοιαῦτα εὐθὺς διορίζω τὴν γαλέραν [καὶ] βάρκαις μου, διὰ νὰ τρέξουν νὰ τοὺς ἱμθαρκάρουν, καὶ ὅτι εἰσέμισαν ἔξω ἐπρόφθασεν ἡ καβαλλάρια καὶ βλέποντας εἰς τὴν ἡμποροῦσαν νὰ σκοτώσουν καὶ τοὺς δικούς μου, εὐθὺς τοὺς φωνάζομεν νὰ ἐπιστρέψουν ὀπίσω, καὶ εὐθὺς ἦλθον. Τοὺς ἀφήσαμεν εἰς τὸν αἰγιαλόν εὐθὺς ἤρχισεν ὁ πόλεμος ἀπέξω μόνον 12 ντουφέκια ἐστάθησαν καὶ ἐπυροβολοῦσαν τὴν καβαλλάριαν ἀπὸ τὸ πλοῖον ὀλονὲν ἐξακολουθοῦσαμεν ἀκατάπαυστα, καὶ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ σιμώσουν ἀπὸ τὰ μιστράλια, ὅλο σκοτώνοντας ἀπὸ τὴν μία ἡμισή μετὰ μεσημβριαν ἕως μιά ὥρα βασιλεύοντος τοῦ Ἡλίου.

Εἶδον ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐπῆραν τὸν χαϊμόν, ἤρχισαν νὰ φύγουν τότε στέλνω τὴν γαλέραν καὶ ὄλαις ταις βάρκαις καὶ ἐπῆραν ὄλους μέσα καὶ ἦλθον εἰς τὸ πλοῖον βλέπω καὶ παρουσιάζεται ὁ Κωτζῶς καὶ Τομαρῶς αἱ χεῖρές τους ἦταν καταμαυραῖς ἀπὸ τὴν πυριτιδα, πέφτουν εἰς τοὺς πόδας μου.— Ἐμποδισέ τους!— καὶ ποῦ ἤμποροῦσα νὰ τοὺς ἡσυχάσω! ἀπὸ τὴν μεγάλην χαρὰν τοὺς ἐρώναζον ὅλοι μὲ μεγάλας φωνὰς ὅτι: Εἰσαὶ ἐλευθερωτῆς μας καὶ γνωρίζομέν σε ἀπὸ τὴν σήμερον ἀπὸ τὴν γενναίότητά σου τὴν ζωὴν μας, καὶ ἄλλα, ὅπου μας ἔκαμαν καὶ ἐκλαύσαμεν ὅλοι.

Ἦτον ἕνας παπᾶς εἰς τὸ δεξιὸν χέρι λαβωμένος, ἀπὸ τὸ μοναστήρι «Ἡλίαν» καλούμενον τὸν ἐπῆρεν ὁ τσεράχης μου καὶ τὸν ἐβγάλη τὴν μπάλαν. Τοὺς ἐδῶσαμεν καὶ ἐφαγαν καὶ ἔπιαν, καὶ τὸ πρῶτον ἀνοιχθῆμεν εἰς τὸ πέλαγος τὴν κανονία! καὶ ὅτι ἐξημέρωσεν, ἦτον ἡ ὥρα 9, μὰς φωνάζει ἡ βάρδια ἀπὸ τὸν μεγάλον ἰσθόν ὅτι ἔξω τοῦ κάβου ἔστησαν ἕνας

1. Σχοινίον. 2. Πληγωμένος. 3. Χειροῦργον. 4. Σκοπός.

μαυροφόρον παλουκωμένον ἡμεῖς ὑποψιάσθημεν νὰ ἦτον ὁ ἀρχιερεὺς ἐκαθοῦμεν ἐπάνω τῆς κουκιέτας, καὶ βλέπομεν καὶ ἤρχισαν νὰ μὰς κανονιοῦν εἰχον φέρη ἐπιτηδῆς κανόνι, καὶ μὰς ἐρχεται ἡ μπάλα, ἐπέρασεν ὑψηλὰ ἀπὸ ἐπάνω μου εἰς μίαν πύλην καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν πλώρη καὶ ἐσῆκωσε τὸσην θάλασσαν, ὅπου ἔβρεξεν ὅσοι ἦτον ἐμπρός εἰς τὴν καθίαν! κατόπιν ἀλλῆ τὸ ἴδιο σημάδι καὶ εἰς τὸ ἴδιο μέρος.

Τότες ἤρχισαμεν νὰ σαλπάρωμεν καὶ βλέποντάς μας ἀπ' ἔξω ἔκαμαν νταβάν² θαρρόντας ὅτι μὰς εἶχον ἔλθῃ αἱ μπάλαι μέσα ἐσαλπάρουμεν, ἐκινήσαμεν κοντὰ εἰς τὸν τόπον [ὅπου] εἶχον τὸ κανόνι, ἐσιμώσαμεν. ἤρχισαμεν νὰ τοὺς ρίπτωμεν καὶ ἡμεῖς περίπου τῶν 30 κανόνια καὶ μὲ τὰ μακάσια³ καὶ μπαλαμιστράλια τοὺς ἐδισκορπίσαμεν.

Ἔτσι ἀνοιχθῆμεν κατὰ πελαγῆς καὶ ἀγκυροβολήσαμεν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν βλέπομεν τὸ πέρα μέρος τῆς Ροῦμελῆς φωτιὰ ἀνάβοντας ἀκατάπαυστα τὴν νύκτα, καὶ μὴν ἤξεύροντας τί ἐδηλοῦσαν, τότες κράζω τὸν Κωτζῶν, τὸν ἐρωτῶ: τί δηλοῦν ἡ φωτιαῖς; μοῦ ἀποκρίνεται:

— Τὸ πέρα μέρος ὀνομάζεται Ἀρηγορίτης, καὶ ἡ φωτιαῖς ζητοῦν κακία διὰ νὰ ἔλθουν ἄνθρωποι, ὅτι εὐρίσκονται καὶ ἐκαθε στρατεύματα Ἑλληνικά.

Εὐθὺς ἐδιόρισα νὰ πᾶν δύο γολέταις καὶ τὴν μεγάλην μου βάρκαν καλὰ ἐφωδιασμένα: καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπέστρεψαν εἰς τὰς ὥρας 8 ἡμέρωμα.

Εἰς τὴν σαμαπαδιαν⁴ βλέπω καὶ ἐφεραν μαυροφόρους τοὺς φωνάζομεν ἀλβανίτικα: τί ἦτον αὐτοί, ὅπου φέρουν. Μὰς φωνάζουν πάλιν εἰς τὴν γλωσσᾶν μας ὅτι εἶναι αὐτοὶ ὅπου μὰς ὀρίζει. Εὐθὺς ἐδιόρισα καὶ ἐφίρην περίπου τῶν 20 κανόνια. Ἦλθον σιμὰ, ἀνέβησαν ἐπάνω τοῦ καταστρώματος εὐθὺς ἐσκυψα καὶ ἡσπασθῆν τὴν δεξιὰν τοῦ ἀρχιερέως, καθὼς ὁ ἴδιος μὲ ἐρίλησεν εἰς τὸ μέτωπον. Τοὺς ἔμβασα εἰς τὴν κάμαραν. Ἦτον ἡγούμενος, προηγούμενος, διάκονοι, Κουντουριῶται, Θηβαῖοι καὶ τὰ περίε. Ἦτον ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Θηβῶν.

Εὐθὺς ἤρχισεν ὁ δεσπότης νὰ ἐκβάλῃ τὸ ὠμοφόριον καὶ ὁ διάκονός του νὰ ντυθῆ, καὶ ἤρχισαν νὰ ψάλλουν παρακλήσεις πρὸς τὸν Ἰψιστον Θεὸν καὶ ἄλλα.

Τελειώνοντας τοὺς ἐκάθισα, τοὺς ἐπεριποιήθη ὡς τοὺς ἐπρεπεν εὐθὺς ἐδιόρισα τὸν λαστρόμον⁵ μου καὶ ἐσαλπάρουμεν καὶ ἐπεράσαμεν ἀντίπερα, ὅπου ἤμασθεν πρῶτα, εἰς τὰ Πολιτικά, καὶ ἀγκυροβολήσαμεν. Ἐβγάλα ἔξω ὄλους τοὺς γλυτωμένους στρατιώτας διὰ νὰ ἡσυχάσουν.

Ἦλθον οἱ γέροντες τοῦ χωρίου τοὺς εἶπον νὰ ἐτοιμάσου σφακτὰ καὶ ἄλλα, νὰ κάμουν ἔτοιμα διὰ τὸ γεῦμα, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἤρχισαμεν καὶ ἦλθομεν οἱ μὲ

1. Κατάστρωμα τῆς πλώρης. 2. Ταραχὴν. 3. Τεμάχια σιδήρου. 4. Ἡ μεγάλη λίμνος. 5. Ναύκληρον.

λόντας διὰ τὴν ἐπαναστάσιν μας. ἤρχισαν ὁ ἀρχιερεὺς νὰ μου κάμῃ σημεῖα τῆς Ἐταιρίας καὶ εἶδεν ὅπου ἐγὼ δὲν εἶχον ἰδέαν ἤρχισε λέγοντάς με:

— Πῶς; δὲν εἶσαι εἰς τὴν Ἐταιρίαν; Τοῦ ἀποκρίνομαι τὸ ὄχι! μὲ λέγει:

— Καὶ πῶς; εἰς τὸ σπιτί τοῦ Δημητρίου Κριεζῆ, φίλου μου, νὰ μὴν ὑπάρχη! καὶ ἄλλα.

Τότες μὲ σιμῶνει κοντὰ μου λέγοντάς με νὰ ἔβγουν ὄλοι τῆς κάμαρας, ὅτι οἱ ἄλλοι ἱερεῖς ἦτον ἐβγαλμένοι ἔξω τοῦ καταστρώματος, καὶ τοὺς ἐδιόρισα καὶ βγήκαν. Καὶ ἤρχισεν νὰ μὲ κατηχῆσῃ δείχοντάς με καὶ τὰ σημεῖα καὶ ἐν κεράκι καὶ ἄλλα: καὶ ὅσα μὲ εἶπεν μὲ ἔκαμαν νὰ καταλαβῶ καὶ νὰ γείνω ἐγκάρδιος μὲ λέγει: ἐάν, παραδείγματός χάριν, ἀρπάξω τὸ πρᾶγμα, τὸ ἔθνος θὰ μοῦ το ἀφαιρέσῃ, μόνον τὸ ἔθνος θέλει ἀνταμείψῃ τὸν καθ' ἕναστον διὰ τὴν ἰκανότητά του καὶ μὲ μεγάλη βραδεία, καὶ ἔκλινα εἰς ὅσα μὲ εἶπεν, καὶ τὸν ἔδωσα λόγον τιμῆς ὅτι νὰ τὰ φυλάξω, καθὼς καὶ τὰ ἐφυλάξα.

Περῶσαντες δύο-τρεῖς ἡμέρας, ὅπου οἱ καπετανατοὶ ἦλθον εἰς τὰ ἴδια μὲ τοὺς γλυτωμένους στρατιώτας, ἤρχισα νὰ γράψω εἰς τὰ χωριά πάλιν στέλνω καὶ τὸν Ν. Τομαρῶν διὰ τὸν ἀνάνδρον Βερούσην καὶ ἄλλους νὰ τοὺς εὐρῆ νὰ ἔλθουν εἰς τὰ Πολιτικά μὲ ὄλους τοὺς στρατιώτας, ὅπου ἔφυγον. Τοῦ ἔδωσα ἐξουσίαν διὰ νὰ τοὺς κάυρη τὰς καλύβας, ὅποιοι δὲν θελήσουν ν' ἀκολουθήσουν.

Μετὰ 5 ἡμέρας ἐφυγαν ἀπὸ μέσα δύο συναδελφοὶ μας Ἕλληνες: μὰς τοὺς ἐφεραν παρησία, ὅπου ἀκούμη [ἦτον] ὁ ἀρχιερεὺς καὶ ἕτερη συνοδεία του. Τοὺς ἐρωτήσαμεν ἂν ἤξευραν νὰ μὰς εἰποῦν εἰδήσεις, οἱ ὅποιοι μὰς εἶπαν διὰ τὸν πόλεμον [ὅπου] ἐκάμαμεν, ὅτι: Ἐσκοτώθησαν 180 καβαλλάρια καὶ ἀπεζούρα 18, καὶ ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μας ἔπιασαν ἕνα Κουκουβῖνον ζωντανόν, τὸν ὅποτον τὸν ἐπαλούκωσαν διὰ πείσμα τῆς γενναιότητός σου, καὶ ἔλαβον μέγαν φόβον ἀπὸ τὸ πλοῖον ὅλοι οἱ Ρωμῆοι τρέμοντες ἀπὸ τὸν φόβον τῶν Ἀγαρηνῶν, ἂν δὲν ἦτον καλοπροαίρετος ὁ Ρεσίτ Μπέης, ὁ ὅποιος εἶναι ὁ πρῶτιστος τοῦ Εὐρύπου, καθὼς καὶ ὁ Μουσελίμης καὶ δὲν ἀφήνουν τὸν ραγιά νὰ τοὺς κάμουν κακὸ οἱ ῥέμπελοι!

— Τί ἄλλο ἤξεύρετε νὰ μὰς εἰπῆτε;

— Τὴν ἡμέραν, ὅπου ἐπαλούκωσαν τὸν Κουκουβῖνον, εἶχον φέρη καὶ ἐν κανόνι πολλὰ μεγάλο μπρούτζινο² μὲ χαρὸν καὶ σὰς ἐβαρούσαν, καθὼς τὸ εἶδατε, καὶ δταν εἶδον τὸ καράβι, ὅπου τὸ ἐσῆκώσατε, ἔκαμαν νταβάν ὅτι ἡ μπάλαι σὰς ἦλθον μέσα καὶ ἴσως ἐσκοτώθησαν ἄνθρωποι καὶ ἐφώναζαν μερικοὶ: ἂν δὲν ἦτον ἡ μπάλαι δὲν ἐσῆκῶσαν τὸ πλοῖον, καὶ ἄλλα.

Ἐρώτησις. Οἱ τοπιτζίδες³ τί εἶνε; Τούρκοι ἢ Ρωμῆοι;

Μὲ ἀποκρίνονται:

1. Ἀτακτοί. 2. Ὀρχήλλιον. 3. Πυροβοληταί.

Δύο Ρωμαίοι Ύδρατοι, ονόματι Ἀναστάσιος Τζαννης και Ἰωάννης Καρασιτιός, εἰς τοὺς ὁποίους τοὺς ἔδωσαν και ἀπὸ 10 μαχμουτιέδες μπαζία!

— Τί ἄλλο; ἤξεύστε ἂν τοὺς ἔγεινε καμμία ζημία τὴν ἡμέραν, ὅπου ἐσιμώσαμεν και τοὺς ἐκανονίσαμεν;

— Μάλιστα ἐπήγαν ἡ μπαζία τῶν κανονίων και μακάσια και ἐσκοτώθη ἕνας εἰς τὸν τόπον, ἑτέρου τοῦ ἐκόπη ὁ δεξιὸς πόδας, ἑτέρου τὸ ἑρβὶ χέρι· ἐπήγαν και ἄλλαι μπαζία εἰς τὴν φωτιά, ὅπου ἔκαμε και ἐδιασκορπίσθη και ἐπήγεν εἰς τὴν μπουρῆτην, ὅπου εἶχον, και ἐπήγεν φωτιά και ἐκάησαν και ἄλλοι δύο Τούρκοι. Ἐκόντευσεν ἂν καὶ και ὁ Ἀναστάσιος Τζαννης, ὅμως ἐγλύτωσεν ὁ Τούρκος, ὅπου ἐκόπη ὁ πόδας ἐφόρησεν!

Ἐφθασεν ὁ Ν. Τομαράς, ὅπου εἶχον στείλη διὰ τοὺς στρατιώτας, μὲ ἄλλους τοὺς στρατιώτας· μόνον ὁ υἱὸς τοῦ εἰρημένου 2 δὲν ἐφάνη ἀπὸ τὸν φόβον του, ὁ ὅποιο εἶναι, ὅπως λέγω, ὅπου ἐβγαλε τὸ φέσι και ἐφώναξε: Φύγετε να φύγωμεν, ὅτι μὰς ἔφαγαν τὰ σκυλιά!

Οἱ ναύταις δὲν ἠθέλησαν πλέον να σταθοῦμεν, ἀλλὰ ἐζητοῦσαν να μὸυ πάρουν τὸ πλοῖον να φύγωμεν, μὲ φωνὰς και μαλώματα.

Ἐπεσα παρακαλόντας τοὺς να μὴν κάμουν τέτοιον κίνημα, και ἄλλα, και τοὺς καθησούασα ὀλίγον. Ἐρχονται μερικοὶ ὀπισθεν τῆς κουκιάτας και μὸυ λένε ὅτι: Ἡ Εὐρώπη ἔχει 366 χωριά, ὅσας ἡμέρας ἔχει και ὁ χρόνος, και ἂν μὰς δώσουν ἀπὸ 500 γρόσια τὸ κάθε χωριό, στεκόμασθε, εἰδὲ ἄλλως φεύγομεν!

Ἐγὼ δὲν ἤξευρον πόσα χωριά εἶχον. Ὁ ἀρχιερεὺς μὲ τὴν συνοδεία του εἰς τὴν κάμαραν ἔμαθαν τὰ τρέξαντα. Ἐκατέβην κάτω, τοὺς ὠμίλησα παρησαίς, καθὼς και τῶν δημογερόντων τῶν χωρίων Εὐρίπου, ὅπου τοὺς εἶχον προσκαλέσει, ὅτι οἱ ναῦταιί μου ζητοῦν, ὡς ἄνω λέγω. Ἐπέσαμεν εἰς φιλονεικίας ὅτι, ναὶ μὲν εἶνε τὰ χωριά 366, ἀλλὰ μερικά, τὰ πλείωτερα, εἶνε πᾶμπωχα.

Τοὺς λέω ὅτι σὰς διῶω λόγον τιμῆς ὅτι διὰ τὸ πλοῖόν μου, διὰ τὸν ἑαυτόν μου και αὐταδέλφους μου δὲν θέλομεν κανένα λεπτόν, μόνον να συμφωνήσωσι μὲ τοὺς ναύτας. Και ἔτσι ἐκλίναν ὄλοι.

Εὐθὺς ἐβγαίνω ἔξω εἰς τὸ καστρωμα, φωνάζω ὄλων τῶν ναυτῶν μου και τῆς γαλέρας [τοῦ] Θ. Ζούλα, ὅπου εἰμασθεν ὄλοι 180. Ἐσύστησαν μόνον 5, τοὺς καλλιωτέρους και ἤλθον κάτω εἰς τὴν κάμαραν και ὠμιλοῦσαν μὲ τοὺς δημογερόντας και τοὺς ἄλλους· εἶπον ὅτι:

— Κεχθὼς ἔχομεν εἰπῆ τοῦ καπετανιοῦ μας, να μὰς δώσετε ἀπὸ 500 γρόσια, καθόμασθε.

Τοὺς ὀμιλεῖ ὁ ἀρχιερεὺς να συγκατανεύσουν· τοὺς ὠμίλησα και ἐγὼ λέγοντας:

— Κλίνατε εἰς τὴν θέλησιν τῶν δημογερόντων, και ὅταν δώση ἡ χάρις Του

και πάρωμεν τὴν Εὐρίπον, ὅπου εἶναι δουλεῖα!...

Τέλος ἐσυμφωνήσαν και ἔκαμαν κοντράτο! διὰ ἐβδομήντα χιλιάδες γρόσια, Νο 70,000, μὲ τοὺς ναύτας, χωρὶς να φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου και ἡμῶν. Τὸ ἐπέγραψεν ὁ ἀρχιερεὺς και οἱ δημογερόντες τοῦ χωρίου· τὸ ἐμαρτύρησαν και οἱ εὐθεθέντες, ὅπου ἦτον μὲ τὸν ἀρχιερέα.

Ἐσυμφωνήσαμεν να δώσουν ὄλα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, πυρίτιδα, μπαζία, προβεζιόνες, ψωμιὰ και ἄλλα, πιοτὰ και φαγουλιά· και ὅσα μὸυ φέρουν ἀπὸ πυρίτιδα και ἄλλα ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου να τοὺς δώσω τὴν ὑπογραφήν μου μὲ τὴν σφραγιτά μου?

Μὲ ὑπεσχέθη και ὁ ἀρχιερεὺς τῶν Θηβῶν διὰ να ἐφοδιάσουν και ἀπὸ τὸ πέρα μέρος, Ἀνηφορῆτη, ἀπὸ πολεμοφόδια, παζιμάδι και ἄλλα, και ἐμείναμεν εἰς ὄλα σύμφωνοι. Ἐδιορίσθησαν και πέντε δημογερόντες διὰ να ἔβγουν εἰς τὰ χωριά να μαζεύσουν εἰκοσι πέντε χιλιάδες διὰ να δώσουν ἐμπρὸς τὸν πρῶτον μῆνα, τὰ δὲ ῥέστα σὲ δύο μῆνες· και σὲ 15 ἡμέρας μὰς ἔφεραν 8 χιλιάδες γρόσια και οἱ ναύταις μὴ βλέποντας ὄλην τὴν σύμμακ ἤρχισαν να ἀδημονοῦν, και ὄλο πᾶσχιζον να τοὺς ἴσυχάσω· δὲν ἠμπόρεσα.

Τέλος ἐγύρευσαν ἂν ἀναχωρήσουν 40 ναύταις ἤρχισαν και διεισοίρασαν τὰ μετρητὰ και στρον, κριθὴν και βαμπάκι· τοὺς ἐμβαρκαρίσα ἀπὸ τὴν Λίμνην εἰς μίαν γολέταν δίδοντάς τους και τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πλοῦ. Ἀνεχώρησαν δι' Ἰδραν.

Τοὺς ἐμβαρκαρίσα εἰς δύο γολέταις πάλιν, και τὸν ἀρχιερέα μὲ τὴν συνοδείαν του εἰς τὴν σκαμπαβίαν, μὲ ἀπασμούς· τοὺς ἔριψα και 30 κανόνια ἀνεχώρησαν διὰ τὸ Ὀρδί τους. Μετατόπισα τὰ στρατεύματα τὸ πέρα μέρος, Βρυσάκια ὀνόματι, ὅπου τρέχει και ὕδωρ. Ἐσύστησα πρῶτον καπετάνιον τὸν Κῶτζον Χασάπην, Ν. Τομαράν και Βερούσην Μουτζανῶν, τοὺς ἐδιορίσα και τὸν Χατζῆ Σωτήρη ἐπάνω εἰς τὰς τροφοδοσίας τοῦ στρατεύματος, και πλοῖα, ἔβγαλα και δύο κανόνια μικρὰ ἐπάνω τοῦ Ὀρδιοῦ.

ἤρχισαν οἱ Τούρκοι και μὰς ἤρχοντο πάλιν, και ἐγὼ ἔβγαίνα μόνος μου ἔξω εἰς τὸ Ὀρδί μὲ 40 και 50 ναύτας μου ἐπάνω εἰς τὰ κανόνια.

Ἡ τοποθεσία, ὅπου εἶχε τὸ Ὀρδί εἶναι πολλὰ δύσβατος και κατὰλληλος τοῦ πολέμου ἀπὸ ἀγκανθώδες πέτρας και ἄγρια κλαδιά, και δὲν ἠμποροῦσαν ἡ καθαρὰ να ἀνέβη και πάντα ἐβγαίναμεν νικητὰ, ὅτι οἱ ἐδικοὶ μου δὲν ἐκάτεβχανιν κάτω τοῦ κάμπου ὡς ἀρχαίριοι, εἶχον φόβον.

Τέλος, ἤρχισαν να λογοφέρουν και καθὲ ἡμέραν εἰς μαλώματα· και μὴν ἠμπορόντας να τοὺς ὑποφέρω, πότε τοὺς ἐφοβήριζα μὲ τὸ ξύλο, πότε μὲ τὸ σῆκωμα τῶν πλοίων εἰς τὰ πανιά· και ἔτσι ἠσύχασαν.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

1. Συμβόλιον. 2. Ἐναῦθα τὸ χειρόγραφον φέρει τὸν τίπον τῆς σφραγιῆς τοῦ ἀρχιεροῦ.

Ο Λ Γ Α ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΕΝΘ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

[Συνέχεια.]

Εἰ και ὁ Παῦλος ἦτο καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ κόπου μετα ὀδοπορίαν πλέον τῶν ὀκτῶ ὠρῶν, ἤς ἡ τρελλὴ ταχύτης εἶχεν ἐξαντλήσει δύο ἱππους, δὲν δύναμαι ἐν τούτοις να βεβαιώσω ὅτι εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Ὀλγας εὐρεν ὕπνον ἄνευ ὄνειρων και ἀνάπαυσιν ἐντελῶς ἐπανορθωτικῆν. Τὰ πάντα τῷ ὠμίλου περιέκεινθη μετ' εὐγλωττίας πειστικωτάτης ἦτο περιβεβλημένος, πεπεισμένος, ἂν μοι ἐπιτρέπηται ἡ ἔκφρασις, ἐκ τῶν πολλῶν ἀναμνήσεών του· αἱ διηγήσεις τῆς Φεδῶρας εἶχον διεγείρη τὸσον σφοδρῶς τὴν διάνοιαν και τοὺς πόθους του ὅστε ἡ γαλήνη ἐβράδυνε να ἐπέλθῃ εἰς τὴν ψυχήν του. Ἐμεινε λοιπὸν κατεληγμένος ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπὸ τοῦ εἶδους ἐκείνου τῆς πυριτώδους ταραχῆς, ἥτις δὲν εἶναι, οὔτε ἀγρυπνία, οὔτε ὕπνος, και καθ' ἣν αἱ ἰδέαι ἡμῶν ἀναμεμιγμέναι μετὰ τῶν αἰσθημάτων ἐξακολουθοῦσιν ἰδιότροπον πορείαν, ἤς δὲν εἰμεθα κούριοι. Τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἡ νεότης τῆς Ὀλγας ἀνέζη· τὴν ἔβλεπε μικρὰν και χαριέσαν· τὴν ἐλάμβανεν ἐκ τῆς χειρός, και ἔτριχε μετ' αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἀμμου τῶν διαδρόμων, ἐπὶ τῆς πῶας τῶν λειμῶνων· τὴν ἐπεριποιετο μετὰ τῆς Φεδῶρας εἰς τὴν φοβερὰν ἀσθένειαν, ἥτις δὲν ἠδυνήθη μὲν ἂν ἀπαίρησθ τὴν ζωὴν τῆς, ἀφῆρσεν ὄμως τὸ κάλλος. Ἐκείνη ἐθεραπεύετο. Ἀλλ' ἐξ αἰτίας τούτου ἴσα ἴσα ἐβασανίζετο συνεχῶς και πάντοτε ἦτο δυστυχῆς!

Καὶ τότε, καθὼς συμβαίνει ἀληθῶς εἰς τὰς εὐγενεῖς και εὐκλώτους ψυχὰς, ἡ πρὸς τὴν δεσποινίδα Βολγίν ἀγάπη του ηὐξάνετο πλείωτερον ἕνεκα θλίψεων, ἄς ἐκείνη εἶχεν ὑποστῆ, ὑπέσχετο εἰς ἑαυτόν να ἐπανορθώσῃ τὰς πρὸς αὐτὴν ἀδικίας τῆς μοίρας, και ὀρκίζετο να τῆ παράσχη, διὰ τῆς ἀγάπης, τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἡ ζωὴ τῆ ἠρνήθη, και ἦν οὐδέποτε ἐδοκίμασε.

Διὰ τῆς ἀγάπης μου! ἐπανελάμβανε μετὰ τόνου θλιβεροῦ, ἀλλὰ θὰ θελήσῃ να τὴν ἀγαπήσω;

Αὕτη ἦτο ἡ τελευταία του σκέψις κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην· ὁ ὕπνος, ἰσχυρότερος και τῶν ἰσχυροτέρων θελήσεων, κατήλθεν ἐπ' αὐτοῦ—και ἡ εἰκὼν τῆς Ὀλγας ἐξηφανίσθη.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Βαρίσκου, ἀπελπισθεὶς να ἰδῆ ἐρχομένην εἰς τὸ κτήμα τὴν δεσποινίδα Βολγίν, ἔλαβε βραδέως και μετὰ κατηφείας τὴν ὁδὸν τῆς Μόσχας. Ἡ ἀδελφὴ του οὐδὲν νεώτερον ἐγνώριζε, και ἐπειδὴ ὁ πρίγκιψ ἐφαίνετο ἐκπεπληγμένος ἐκ τῆς ἀπολύτου ταύτης ἀγνοίας, ἐν ἣ τὴν ἀφῆεν ἡ φίλη τῆς:

— Δέν σοι εἶπον, ἀπεκριθὴ διὰ τόνου, ὅστις δὲν ἐπέδεγχετο ἀντίρρησην και ὅστις διέψευθε πᾶσαν ἐλπίδα, δέν σοι εἶπον ὅτι

οὐδέποτε πλέον θὰ ἀκούσωμεν να ὀμιλῶσι περὶ αὐτῆς;

— Σὺ ἴσως! ἀπήντησε μετὰ θυμοῦ ὁ Πέτρος· ἀλλ' ἐγὼ, διαφέρει! δέν γνωρίζεις τί σημαίνει ἀνδρική θέλησις!

— Οὔτε σὺ γυναικεία ἀρνησις!

Προσεκάλεσε τὸν Πουνιέφ· ἀλλ' οὗτος ὅσον και ἂν δὲν ἐτόλμα να ψευσθῆ πρὸς τὸν πρίγκιπα, ἐπειδὴ οὕτως εἶχε διαταχθῆ ὑπὸ τῆς κυρίας του, εἶπεν ὅτι πᾶσαι αἱ ἀναζητήσεις του ἀπέβησαν μάταιαι και ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως ἐγίνωσκεν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Παῦλος Βαρίσκου ἐζησεν ἐν ἀβεβαιότητι τὸσον σκληρῶ ὅσον και μεγάλῃ. Τὸσον ὀρθῶς και πρακτικῶς, τὸσον εὐκρινῶς συνηθᾶνετο τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων καταστασιν ὅστε ἐνόηε κάλλιστα, ὅτι αἱ ἔλδες, αἰτινες τῷ ἀπέμενον πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς Ὀλγας, ἠλαττοῦντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, και ὅτι ἐκάστη ὥρα παρερχομένη, μακρὰν αὐτῆς, καθίστα μαλλον ἀπιθάνον τὴν ἐπιστροφήν τῆς· ἀλλ' ὅσον σκληραὶ και ἂν ἦσαν αἱ σκέψεις του αὐταὶ, δὲν ἠδύνατο να ἐφεύρη τι ὅπως καταστείλῃ αὐτάς, παρὰ τὴν ἐφευρετικὸτητα δὲ τοῦ πνεύματός του και τὰ μέσα τῆς ἐνεργείας, ἅτινα τῷ παρέειχον ἡ τύχη, αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις του, ἡ πίστις και ἡ ἐξοχος προσωπικὴ του ἐνέργεια, δὲν ἐγνώριζεν ἀληθῶς διὰ τίνος μέσου θὰ ἠδύνατο να διεξαγάγῃ καλῶς πάλιν, ἣν ἀνελάμβανε κατὰ τοῦ ἀγνώστου, ἀλλ' εἰς ἣν ἐσκόπει να προβῆ μέχρις ἐσχάτων και, ἂν ἦτο ἀνάγκη, να δαπανήσῃ τὸ τελευταῖον ρούβλιον τῆς περιουσίας του, τὴν τελευταίαν λάμπην τῆς εὐφύας του, τὴν τελευταίαν ὀρμὴν τῆς θελήσεώς του, τὴν τελευταίαν πνοὴν τοῦ στήθους του, τὴν τελευταίαν τοῦ αἵματος του ρανίδα. Ἐσκέπτετο καθ' ἑαυτόν ὅτι οὐδὲν θὰ τὸν ἐπείθει να παραιτηθῆ ἐκείνης, ἥτις κατεῖχεν ἠδὴ ὄλην του τὴν ψυχήν. Θέλειν τοιοῦτοτρόπως δέν σημαίνει δύνασθαι; Ἐπερ τῆς και ἄλλος ὁ Βαρίσκου εἶχεν ἐν ἑαυτῷ και περὶ αὐτόν πᾶν ὅτι ἀπῆρτετο πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ· εἶχε τὸν χρυσὸν και τὴν περιφρόνησιν ἐκείνην πρὸς τὸν χρυσόν, ἥτις ἐπιτρέπει να βλέπωμεν ἐν αὐτῷ μέσα μόνον, οὐδέποτε δὲ σκοπὸν· εἶχεν ἐνεργητικότητα τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἠδύνατο να καταπαύσῃ, και ἥτις ἀντὶ ἂν ἀποθαρρύνηται πρὸ τοῦ κωλύματος, ἐξηγειρετο ἐπὶ μαλλον και ἐγίνετο πυριτώδης ἵνα νικήσῃ· εἶχε τέλος πανταχοῦ φίλους, και τοῦτο εἶναι οὐσιώδες κεφάλαιον ἐν χώρῃ, ἐν ἣ ἡ εὐνοια εἶναι τὸ πᾶν, ἀφ' οὗ ὁ νόμος εἶναι οὐδέν.

Θ

Χωρὶς να μεσολαβήσῃ ἕρις τις μεταξὺ τῶν, χωρὶς ἂν ἀνταλλάξωσι μομφὰς ἢ ὑβρεῖς, ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν ἐξηγήσεως, ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀρμονία ἐθολώθη ἐν τούτοις, ἡ δὲ οἰκειότης τῶν σχέσεων δέν ἠδύνατο πλέον ἂν ἀποκατασταθῆ: ἦτο φανερότατον ὅτι τοῦ λοιποῦ θὰ ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῶν πάντοτε ἀνάμνησις τις δυσάρεστος. Χωρὶς να θέλωσι να τὸ ὀμολογήσωσιν ἀμφότεροι τὸ ἐνόησαν. Ἡ Ἀλεξάνδρα δέν ἠδύνατο ἂν ἀπομακρύνῃ τὴν σκέψιν ὅτι ὁ ἀδελφός τῆς, διὰ συμπειροφῆς τρελλῆς και τὸσφ μαλλον ἐνόηο, καθ' ὅσον αὕτη ἐκ τῶν προτέρων τῷ εἶχεν ἀποκαλύψῃ ὄλα τὰ πιθανὰ ἀποτελέσματα, τῷ ἀφῆρσε σύντροφον, ἣς τὴν στέρησιν μετὰ δυσκολίας ὑπέφερον ὁ Παῦλος, και αὐτὸς εὐρίσκειν ὅτι ἡ ἀδελφὴ του ὑπῆρχε πολὺ ψυχρὰ εἰς τὸ να τῷ παράσχη και τὴν ἐλαχίστην ἐκδούλευσιν, ἐν τῇ δυστυχίᾳ του δ' ἐμνησικακεῖ κατ' αὐτῆς διὰ τὰ ἴδια σφάλματα. Ὅταν τὰ πράγματα φθάνουσι εἰς τοιοῦτον σημεῖον, εἶναι ἀπαράιτητος ὁ χωρισμός.

Ὁ πρίγκιψ ἐπέστρεψεν εἰς Πετρούπολιν, ἔβγα τὰ πρῶτὰ του ἀμαρτήματα εἶχον ἀληθινῶς ἡ δόξα καλύπτει τὰ πάντα! ἡ λάμπις, ἣν εἶχε ρίψη ἀπὸ τοῦ Καυκάσου, ἐξῆλειψε και τὰ τελευταῖα ἴχνη τῆς αὐτοκρατορικῆς δυσαρσεκείας· ἠέθουνα τῷ ἀπεδόθη. Θὰ ἐνόμιζε τις τὴν ἠθελεν ἐξακολουθήσῃ τὴν προτέραν ζωὴν, ὅτι θὰ ἐπέδιδετο πάλιν εἰς τὰς ἀσωτίας, αἰτινες τὸν εἶχον καταστήσῃ περιβόητον. Οὐδὲν τοιοῦτον συνέβη. Ἐξῆρχετο ὀλίγον. οὐδένα σχεδὸν ἐδέχετο και ἠθεώρει τὸν κόσμον μετὰ ψυχρᾶς ἀδιαφορίας· τὸ σφοδρὸν πάθος, ὅπερ κατέτριχε τὴν καρδίαν του τὸν εἶχε μεταβάλῃ ὁ παλαιὸς ἀνθρωπος εἶχεν ἀποθάνῃ.

Κατὰ τὰ δύο ἐπόμενα ἔτη ἀπώλεσα ὀλοτελῶς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸν Παῦλον Βαρίσκου· σπανίως ἤκουον τι περὶ αὐτοῦ, αἱ δὲ διηγήσεις ἀντέφασκον πρὸς ἀλλήλας. Ἐλεγον ὅτι ὑψηλὸν τι πρόσωπον ἀπεπειράθη να τὸν συμφιλιώσῃ μετὰ τῆς γυναικὸς του, ἀλλὰ δέν τὸ ἐπέτυχεν· εἶχον διαδοθῆ ἐλάχιστὰ τινα περὶ τῶν

νοήσῃτε ἴσως μέχρι τίνος σημείου δύναται να κρύψη, να καλύψῃ και ἂν ἀφανίσῃ διὰ παντός ὑπαρξίν τινα. Ἡ πέτρα, ἥτις πίπτει εἰς ἀβυσσον ἀνευ πυθμένου, δέν εἶναι μετ' ὀλιγοτέρας ἀσφαλείας κεκρυμμένη ἀπὸ παντός βλέμματος.

Δέν θὰ δυνηθῶ να σὰς δώσω να ἐνοήσῃτε ἀκριβῶς τὰς δυσχερείας, ἄς ὁ Βαρίσκου ὄφειλε ἂν ἀπαντήσῃ εἰς τὴν πάλιν, ἣν ἀνελάμβανε μετὰ τσαούτης τόλμης και ἣν ἐξηκολούθει μετὰ τσαούτης ὑπομονῆς και ἐνεργείας ἐπὶ δύο και πλέον ἔτη.

Ἀφ' οὗ ἐζήτησε καθ' ὄλην τὴν Μόσχαν τὴν δεσποινίδα Βολγίν διὰ τῶσων λεπτομερῶν ἐρευνῶν, ὅστε να πιστεῦν ὅτι αὕτη δέν ἦτο δυνατόν να εὐρίσκηται ἐκεῖ, ἀπεμακρύνθη τῆς ἀδελφῆς του.

Θ

Χωρὶς να μεσολαβήσῃ ἕρις τις μεταξὺ τῶν, χωρὶς ἂν ἀνταλλάξωσι μομφὰς ἢ ὑβρεῖς, ἀπὸ τῆς πρώτης τῶν ἐξηγήσεως, ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀρμονία ἐθολώθη ἐν τούτοις, ἡ δὲ οἰκειότης τῶν σχέσεων δέν ἠδύνατο πλέον ἂν ἀποκατασταθῆ: ἦτο φανερότατον ὅτι τοῦ λοιποῦ θὰ ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῶν πάντοτε ἀνάμνησις τις δυσάρεστος. Χωρὶς να θέλωσι να τὸ ὀμολογήσωσιν ἀμφότεροι τὸ ἐνόησαν. Ἡ Ἀλεξάνδρα δέν ἠδύνατο ἂν ἀπομακρύνῃ τὴν σκέψιν ὅτι ὁ ἀδελφός τῆς, διὰ συμπειροφῆς τρελλῆς και τὸσφ μαλλον ἐνόηο, καθ' ὅσον αὕτη ἐκ τῶν προτέρων τῷ εἶχεν ἀποκαλύψῃ ὄλα τὰ πιθανὰ ἀποτελέσματα, τῷ ἀφῆρσε σύντροφον, ἣς τὴν στέρησιν μετὰ δυσκολίας ὑπέφερον ὁ Παῦλος, και αὐτὸς εὐρίσκειν ὅτι ἡ ἀδελφὴ του ὑπῆρχε πολὺ ψυχρὰ εἰς τὸ να τῷ παράσχη και τὴν ἐλαχίστην ἐκδούλευσιν, ἐν τῇ δυστυχίᾳ του δ' ἐμνησικακεῖ κατ' αὐτῆς διὰ τὰ ἴδια σφάλματα. Ὅταν τὰ πράγματα φθάνουσι εἰς τοιοῦτον σημεῖον, εἶναι ἀπαράιτητος ὁ χωρισμός.

Ὁ πρίγκιψ ἐπέστρεψεν εἰς Πετρούπολιν, ἔβγα τὰ πρῶτὰ του ἀμαρτήματα εἶχον ἀληθινῶς ἡ δόξα καλύπτει τὰ πάντα! ἡ λάμπις, ἣν εἶχε ρίψη ἀπὸ τοῦ Καυκάσου, ἐξῆλειψε και τὰ τελευταῖα ἴχνη τῆς αὐτοκρατορικῆς δυσαρσεκείας· ἠέθουνα τῷ ἀπεδόθη. Θὰ ἐνόμιζε τις τὴν ἠθελεν ἐξακολουθήσῃ τὴν προτέραν ζωὴν, ὅτι θὰ ἐπέδιδετο πάλιν εἰς τὰς ἀσωτίας, αἰτινες τὸν εἶχον καταστήσῃ περιβόητον. Οὐδὲν τοιοῦτον συνέβη. Ἐξῆρχετο ὀλίγον. οὐδένα σχεδὸν ἐδέχετο και ἠθεώρει τὸν κόσμον μετὰ ψυχρᾶς ἀδιαφορίας· τὸ σφοδρὸν πάθος, ὅπερ κατέτριχε τὴν καρδίαν του τὸν εἶχε μεταβάλῃ ὁ παλαιὸς ἀνθρωπος εἶχεν ἀποθάνῃ.

Κατὰ τὰ δύο ἐπόμενα ἔτη ἀπώλεσα ὀλοτελῶς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸν Παῦλον Βαρίσκου· σπανίως ἤκουον τι περὶ αὐτοῦ, αἱ δὲ διηγήσεις ἀντέφασκον πρὸς ἀλλήλας. Ἐλεγον ὅτι ὑψηλὸν τι πρόσωπον ἀπεπειράθη να τὸν συμφιλιώσῃ μετὰ τῆς γυναικὸς του, ἀλλὰ δέν τὸ ἐπέτυχεν· εἶχον διαδοθῆ ἐλάχιστὰ τινα περὶ τῶν

πρὸς τὴν δεσποινίδα Βολγίν ἐρώτων του, ἀλλ' οὐδεὶς ἐγνώριζε τὴν ἀληθῆ ἱστορίαν· ἕκαστος μετέβαλλε τὴν περὶ τούτου παραδοσιν κατὰ τὴν ἀρέσειαν και κατὰ τὴν φαντασίαν του· οἱ μὲν ὠνόμαζον νέαν τινα κόρην ἀπατηθεῖσαν και ἐγκαταλελειμμένην, πρὸς τὴν ὁποίαν ἠθελε να στραφῆ, ἥτις τὸν ἀπώθησε και τῆς ὁποίας ἡ ὑπεροψία τὸν ἔφερεν εἰς τὴν ἀπόγνωσιν· ἄλλοι ἐθελοῦσιν ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦ πάθους του ἦτο γυνή τις, ἣν ὁ ζηλότυπος συζυγός τῆς ἐφόνευσε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του· ἐγένετο λόγος ἐπίσης περὶ ὠραίας τινὸς Καυκασίας, ἣν ἕκαστος ὠνόμαζε κατὰ τὰς ὀρέξεις του. Ὁ Παῦλος ἀφῆνε να λέγωσι, χωρὶς να ὀμολογήῃ τι και χωρὶς ἂν ἀρνήται οὐδέν, ἀδιάφορος πρὸς πάντα. Τῷ συνέστησαν να ταξειδεύσῃ εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη, ὅπου αἱ εὐκολοὶ διασκεδάσεις θὰ τὸν παρηγόρουν ἴσως, ἀλλ' ἐκ τῶν μικρῶν τίνος ταξειδίου μέχρι Γερμανίας, δέν ἠθέλησε να ἐγκαταλίπῃ τὸ ἔδαφος τῆς Ρωσσίας ἐνθα ἐπίστευεν ὅτι ἐκείνη εὐρίσκειτο πάντοτε.

Ἐξάδαλφός μου τις, εὐαίσθητος ἐκ φύσεως και ἀρκετὰ νέος, ὅστε να καταλαμβάνηται εὐκόλως ἐξ ἐνθουσιασμοῦ, ἐσχέτισθη μετ' αὐτοῦ. Ἀφιερώθη καθ' ὄλοκληρίαν, μετὰ τῆς θέμενης τῆς ἡλικίας του, εἰς τὴν ἀναζήτησιν ἐκείνης, ἣν ὁ πρίγκιψ ἐθεώρει ὡς ἀφορμὴν και σκοπὸν τῆς ζωῆς του. Ἐπανελάθον ὄμοι τὴν ἐξερῶνθησιν τῆς Ρωσσίας, — ἣν ἀνωρελῶς εἶχε δοκιμάσῃ μόνος του, — παραδιδομένοι εἰς τὴν τύχην, ἀφ' οὗ τὰ σχέδια εἰς οὐδὲν εἶχον χρησιμεύσῃ, βαδίζοντες ὄλην τὴν ἡμέραν, ἰσάμενοι ἐκεῖ ὅπου προαίσθησις τις τοὺς ἠνάγκαζε να σταθῶσι, διερχόμενοι τὴν μίαν πόλιν χωρὶς να διημερεύσωσιν ἐκεῖ, και παραμένοντες εἰς τὴν ἄλλην.

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη μηνῶν ἐξηκολούθουν τὴν ἰδιότροπον ταύτην πορείαν, ὅτε ἔφθασαν εἰς Κιέβον.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Α

Εἶναι μεγάλη και ἐνδοξος ἡ πόλις τοῦ Κιέβου, μία τῶν ἀρχαιοτέρων μεταξὺ πασῶν τῶν Ρωσικῶν πόλεων και διάσημος, διὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἰδρύματά τῆς, ἀπὸ τῆς μαμακρυσμένης ἐποχῆς τῆς κατακτῆσεως τῶν Μογγόλων.

Μακρόθεν δεσπόζουσα τοῦ ποταμοῦ Δνιέπερ και ἐκτεινομένη ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, ὅπερ σχηματίζει τὴν ἑτέραν τῶν ὄχθῶν του, παρουσιάζει θεῶν ἐπιβλητικὴν και ἐξοχον. Οὐσα τὸ λίκνον τῆς Μοσχοβιτικῆς δυνάμεως και Μητροπόλις τῆς θρησκευτικῆς πίστεως τῆς Αὐτοκρατορίας; ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα Βλαδιμήρου τοῦ μεγάλου,

ένότητι τὰ σύμβολα τῶν δύο μεγάλων δυνάμεων, αἵτινες ἐπὶ μακρὸν ἐβασίλευσαν ἐπ' ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος : τὰ σύμβολα τοῦ πολέμου καὶ τῆς θρησκείας. Οἱ σταυροὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἀδελφοῦνται μετὰ τῶν σταυροφόρων ἱστών, ἐφ' ὧν κυματίζουσιν αἱ σημαῖαι τῶν φρουρίων, καὶ ἡ θέα ἐν γένει συγκινεῖ τὸν διερχόμενον περιηγητήν.

Ἐὰν κατέλθῃτε μέχρι τῶν ὑπορείων τοῦ ὄρους καὶ εἰσέλθῃτε εἰς τὰς στενωπούς, θὰ ἴδῃτε ὑπὸ τοῦ θόλου τὰς κρύπτας καὶ τὰ μνημεῖα, ἐν οἷς οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ μάρτυρες τῆς ὁδοδόξου πίστεως κοιμῶνται τὸν αἰώνιον ὕπνον τῶν παρ' αὐτοὺς δὲ θὰ ἀνακαλύψετε καὶ ἄλλους νεκροὺς κεκαλυμμένους δι' ὑφασμάτων ὡς τὰ σάβανα τῶν Αἰγυπτιακῶν Μουμιῶν, ἐπιδεικνύοντας μορφὰς τεταρχειμμένας καὶ ἀνακαλοῦντας εἰς τὴν μνήμην σας τοὺς βίους καὶ τὰ ἔργα τῶν ἑκουσίων ἐκείνων θυμάτων, ἅτινα ζῶντα ἐκλείοντο εἰς τοὺς τάφους, ἵνα καταστήσῃσιν εὐαρεστότερον εἰς τὸν Θεὸν τὸν θάνατον, ὃν ὕφιστατο διὰ τῶν βασάνων καὶ τῆς πείνης.

Τὸ Κίεβον εἶναι ἡ Ρώμη τῶν Ρώσων ὅπως δὲ ἡ τῶν Καθολικῶν, παρουσιάζει ἐπίσης καὶ αὐτὴ εἰς πλῆθος εἰκόνας καὶ σύμβολα θρησκευτικά. Καθ' ἑκάστην ἐβδομάδα ἡ μάλλον καθημερινῶς διατρέχουσι τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως ταύτης συνοδίαί προσκυνητῶν ἐρχομένων νὰ γονυπετήσῃσι πρὸ τῶν ἁγίων καὶν, ἐν οἷς ἀσβεστον καίει τὸ πῦρ τῆς πίστεως καὶ ἀδιάλειπτος ἐξακολουθεῖ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν προσευχή. Οἱ προσκυνῆται πάσης τάξεως καὶ φύλου καὶ ἡλικίας ἐπισκέπτονται τὰς κατακόμβας, καὶ ἀπαύζονται τὰ ἄγια λείψανα ἀπανερχόμενοι δὲ εἰς τὰς μακρυνας πατρίδας των, ἀποκομίζουσι πίστιν ὡς καὶ ἐλπίδα σταθερωτέραν καὶ εὐλάβειαν ἀπέραντον.

Οὗτοι—εἶναι περιττὸν ἴσως νὰ τὸ εἰπωμεν—δὲν ἦσαν οἱ λόγοι, οἵτινες ὠδήγησαν εἰς Κίεβον τὸν Παῦλον Βαρίνσκυ καὶ τὸν σύντροφον αὐτοῦ.

Ὁ πρίγκιψ οὐδόλως ἐνδιεφέρετο περὶ τῶν ἁγίων λειψάνων: πάντοτε εἶχε προτιμῆσιν κομψὸν κομμωτήριον ὑπὲρ πᾶσαν κρύπτην· θὰ ἔδιδε δὲ εὐχαρίστως ἑκάτον νεκρὰς καλογραίας ἀπέναντι μιᾶς ζωῆς γυναικίως.

Ἦλθεν εἰς Κίεβον μετὰ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπέδιωκεν ἐπισκεφθεὶς καὶ τὰς ἄλλας πόλεις. Μὴ δὲν εἶχεν ἀπορασίην νὰ παρακολουθήσῃ μέχρι τῶν ἀκρῶν τοῦ κόσμου—ἐὰν ἦτο ἀνάγκη—τὴν λατρευτὴν ὑπαρξίν, ἥτις ἦτο ὁ ποθητὸς τοῦ βίου του σκοπός;

Ἡ ἀμαξία του ἔστη ὡς ἦτο δι' αὐτὸν συνθηθεὶς εἰς τὸ πρῶτον ξενοδοχεῖον τῆς πόλεως. Ὁ ξενοδόχος παρουσιάσθη.

—Τὶ νέα εἰς Κίεβον; ἠρώτησεν ὁ ἐξάδελφός μου Τόμσκυ, ὅστις πᾶν μέσον ἐπέζητει ὅπως διασκεδάσῃ τὸν πρίγκιπα.

—Νέα; μὴ ζητεῖται ἐδῶ ἡ πόλις μας δὲν ἔχει τίποτε· ὅταν θέλωμεν νέα, γράφομεν καὶ μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν Πετρού-

πολιν. Ἡμεῖς ἐδῶ εἰμεθα εἰς τὴν ἀκρὰν τοῦ κόσμου.

—Ὁ ἀνθρώπος ἔχει δίκαιον, εἶπεν ὁ πρίγκιψ Γαλλιστί· ἡμεῖς πρέπει νὰ φέρωμεν νέα, ὅχι αὐτοὶ νὰ μᾶς εἰπουν ἔπειτα νέα πλέον δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον, καὶ δὲν πιστεύω νὰ ἔχῃς τὴν ἀξίωσιν νὰ γείνῃς ἐπιτίμηδες διὰ σέ.

Ὁ Παῦλος ἐρρίφθη ἐπὶ τινος ἔδρας, ἐν ᾧ ὁ θαλαμηπόλος του ἔλυε τὰ κιβώτια. Ὁ Τόμσκυ ἤνοιξεν ἐν παραθύρῳ βλέπον εἰς εὐρύτατον κήπον, ἵνα ἀναπνεύσῃ καθαρόν ἀέρα. Παντοσείδεις ἤχοι γλυκεῖς καὶ βοή κωδῶνων σημαίνοντων ἐπλήρου τὴν ἀτμοσφαιρὰν.

—Κατηραμένοι κωδῶνες! τί ἔχουν λοιπὸν καὶ κράζουν αἰωνίως; πότε θὰ σιωπήσουν οἱ φύλαροι; ἠρώτησεν ὁ πρίγκιψ εὐθύμως· αἰωνίως μὲ παρακολουθοῦσι· ἔχουν δίκαιον οἱ καλοῦντες ἁγίαν τὴν Ρωσσίαν· τῶρα μάλιστα κατήντησε ἀπέραντον μοναστήριον.

—Καθεὶς μὲ τὰς ἰδέας του εἶπεν ὁ ἐξάδελφός μου· ἐγὼ ἀγαπῶ τοὺς ὄραιους τοῦτους ἀγγέλους τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὅταν ἀκούω τοὺς γλυκεῖς ἤχους των, ἐνθυμούμαι ὅσα ἔγραψε περὶ αὐτῶν κάποιος ποιητής:

«Ὁ Κῶδων! εὐρίσκεται ὑψηλὰ ὑπεράνω τῆς γῆς· εἶναι κάποιος τῶν γλαυκῶν νεφῶν, γαίτων τοῦ κερανοῦ καὶ τῶν ἀστέρων. Ἡ φωνὴ του εἶναι φωνὴ τοῦ οὐρανοῦ καὶ μόνον τὸν Θεὸν ἐξυμνεῖ...»

—Καλὰ, καλὰ! γνωρίζω τὰ ὑπόλοιπα. Παρὰ νὰ λάβῃς τὸν κόπον νὰ μοῦ τὰ ἐπαναλάβῃς κλείσε καλλίτερον τὸ παράθυρον.

«Ὅτε ὁ Τόμσκυ ἔσπευδε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πρίγκιπος, ἤχος ἀσθενέστερος καὶ γλυκύτερος μελαγχολικῆς κωδωνοκρουσίας ἠκούσθη ἔγγυτερον, ὡς νὰ προήρχετο ἐξ αὐτοῦ τοῦ κήπου τοῦ ξενοδοχείου.

—Ἴδου καὶ ἄλλος! εἶπεν ὁ Βαρίνσκυ γελάων· δὲν θὰ ἠουχάσωμαι ποτέ.

—Αὐτὸς θὰ παύσῃ ἀμέσως, εἶπεν ὁ ξενοδόχος ἀναμυημένος εἰς τὴν συνδιάλεξιν. Ὁ μικρὸς κῶδων εἶναι τοῦ Μοναστηρίου τῆς «Παναγίας τοῦ Φόβου» ἥτις εἶναι ἡ ἐνδοξοτέρα, ἡ πλουσιωτέρα καὶ ἡ αὐστηροτέρα Παναγία τοῦ Κίεβου καὶ ὅλης τῆς Ρωσσίας. Ἐὰν ἦτο εὐάρεστον εἰς τὴν ἐξοχότητά σας νὰ ἀκούσῃτε ὀλίγην μουσικὴν...

—Μάλιστα! Μουσικὴν Ἐκκλησιαστικὴν! τὴν γνωρίζω ἀκριβῶς: ὄργανα θηνοῦντα καὶ ἔνρινοι φωναί. Εὐχαριστῶ προτιμῶ δὲ γευματίσω.

—Ἦθελα νὰ εἴπω, προσέθηεν ὁ ξενοδόχος, ὅτι θὰ ψάλλῃ μία δόκιμος, ἥτις ἔχει τὴν ὀρειότεραν φωνὴν ἐξ ὅσων ἐνθυμοῦνται εἰς τὸν τόπον μας.

—Μία δόκιμος! Μὴ ὀραῖαν φωνήν! ἀνέκραξεν ὁ Βαρίνσκυ ἀνορθούμενος. Ἐμπρός, Τόμσκυ! ἐὰν ἦτο...

—Τί τρέλλα! πῶς θέλεις...

—Ἐὰν πραγματικῶς θέλετε νὰ ὑπάγῃτε πρέπει νὰ σπεύσῃτε· θὰ σᾶς εἶναι δύσκολον ἤδη νὰ εὑρητε θέσιν, διότι θὰ

συρρέουσιν ὅλη ἡ πόλις· πιστεύω ὅμως ὅτι ἐὰν ἀποταθῆτε εἰς τὸν ἐκκλησιαρχὴν καὶ τῷ ὑποσχεθῆτε...

Ὁ ξενοδόχος δὲν ἐπρόφρασε νὰ τελειώσῃ.

—Πήγαινε, τρέξε, δάσε, ὑποσχέθητι! εἶπεν ὁ πρίγκιψ ὠθῶν αὐτὸν πρὸς τὴν θύραν. Θέλω! ἤκουσε; θέλω νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν ἀκολουθίαν καὶ νὰ ἴδω τὴν κεκαλυμμένην ψάλτριαν.

—Νὰ τὴν ἀκούσῃτε μάλιστα· ἀλλὰ νὰ τὴν ἴδῃτε; ἄλλο πρᾶγμα· αἱ μοναχὰι τῆς «Παναγίας τοῦ Φόβου» εἶνε ἀόρατοι, καὶ αὐτὸς ὁ Τσάρος...

—Ἄφρασε τὸν Τσάρον καὶ μάθε ὅτι δὲν ὑπάρχει μοναστήριον δι' ἐμέ! εἶπεν ὁ Βαρίνσκυ μὲ τὴν ἀγέρωχον ἐκείνην ὑπερηφάνειαν ἀνδρὸς εἰθισμένου νὰ παλαίη, νὰ ἐξαγοράζῃ, νὰ νικᾷ.

—Διάβολε! ὁ Δὸν-Ζουὰν μᾶς ἤγειρε! ἐπιθύρσειν ὁ Τόμσκυ, ἐν ᾧ ὁ ξενοδόχος ἵστατο ἀναυδος, καὶ ὡσεὶ καθηλωμένος ἐπὶ τοῦ τοίχου.

(Ἐπειτα).

ΠΑΝΟΡΑΜΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ — ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΑ — ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Καὶ πάλιν ἡ Ἀμερικὴ. Ὁ εὐγνώμων σκοπός. — Ζένου Λινδ. Τιμὰ εἰς τὴν μνήμην τῆς. — Ἡ Μουσικὴ Ἀκαδημία τοῦ Βερολίνου. — Ὁ συρμός. Πῶσις τῆς σουρτίφ. Γυνή... φουσαρμόνικα!

Ἐργάζεται, ἐργάζεται παρ' ὄλας τὰς διαμαρτυρίας τῆς ζηλοτύπου γραίας Εὐρώπης, παρ' ὄλας τὰς ἐπευφημίας ἡμῶν, ἀκρόστετος δι' ἐφευρέσεως ὁ Νέος Κόσμος, ἡ πολυμήχανος Ἀμερική. Ἐὰν τις ἀπεφάσιζε νὰ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα καθημερινὴν ἀναγράφουσαν μόνον ἀνακαλύψεις, τελειοποιήσεις καὶ περιέργα ἐξ Ἀμερικῆς, οὐδέποτε ἴσως θὰ ἔστερετο ὕλη. Τῇ ἀληθείᾳ κατανατὰ νὰ γείνηται φορτικὴ ἐνώπιον αὐτῆς γίνετι τὴν προσοπιετήτά του καὶ τὴν δόξαν του πᾶς τόπος. Ἐσκοποῦμεν νὰ μὴ ἀναφέρωμεν πλέον τίποτε περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ ποῦ μᾶς ἀφήνει; Καὶ ἰδοὺ σήμερον νέα ἐφευρέσεις ἐξ Ἀμερικῆς ἡ μάλλον νέον δεῖγμα τῆς ἐκκεντρικότητος αὐτῆς. Κατεσκευάσθη σκοπός τις (misch), ἐπὶ τοῦ οὗοιου σκοπεύει ὁ σκοπευτής· καὶ ἐν ὅσῳ μὲν οὗτος ἀποτυγχάνει οὐδὲν Ἀμερικανικὸν—παρᾶξενον ἠθέλωμεν νὰ εἰπωμεν—φαινεται, ἀμα ὅμως ἔχρη τις τὴν ἐπιτηδεύει τὰ νὰ διευθύνῃ τὴν σφαιρὰν ἀκριβῶς εἰς τὸ κέντρον, τότε ὁ σκοπός αὐτός εὐχαριστῶν αὐτὸν ἐκ καρδίας, τῷ ψάλλει ἕνα ἔθνικόν σκοπὸν διὰ μηχανισμοῦ τιθεμένου εἰς κίνησιν πρὸ πάντων δὲ τὸ ἔθνικὸν ἄμα Γιάγκε Ντουντλε! Δυστυχῶς παρ' ἡμῶν εἰδὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ κριθῇ ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐφευρέσεως ταύτης, διότι... ἡ σκοπευτικὴ ἱκανότης τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων, δὲν μᾶς ἐνθουσιάζει ἀπὸ τινος...

Ἡ Σουηδία! Ἐκαστὸς τόπος ἔχει ἕνα Θεόν, ὃν λατρεύει, ἕνα ποιητὴν, ἕνα καλλιτέχνην, ὃν τιμᾷ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, ἡ μίαν καλλιτέχνην. Εἶχε καὶ ἡ Σουηδία τὴν καλλιτέχνην τῆς, τὴν Ζένου Λινδ, δι' ἣν δικαίως ἐκαυχᾶτο. Αἱ τελευταῖαι θελήσεις τῆς ἐκτελοῦμεναι νῦν, ἐγένοντο ἐν Τουχόλμη αἰτίαι νέων τιμῶν εἰς τὴν μνήμην τῆς. Γλύπτῃς τις κατεσκευάσεν ἀνδριάντα παριστῶντα αὐτὴν ἐν τῇ στολή, ἣν ἐφόρει κατὰ τινὰ παραστάσιν τῆς Νόρρας, ἐν ἣ ἰδίως ἐπετύγχανεν, ἀλλ' ἡ μεγαλειτέρα τιμὴ εἶναι ὅτι νέα τις δημοσία ἰδὸς ἐκλήθη διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐνδόξου καλλιτέχνης!

Ὁδὸς Ζένου Λινδ! Πότε θὰ ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς τοιαύτας ὁδοὺς!...

Ἰδρῶμεν καὶ ἡμεῖς συλλόγους, ἑταιρίας συνδέσμων, καὶ λέγει ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν: ἄρα γε θὰ ζῆσῃ; θὰ προοδεύσῃ; θὰ ἐροτάσῃ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα του, τὴν πεντηκονταετηρίδα του; Καὶ κάποτε... καὶ συνήθως ἐροτάζουσι τὸ ἐπέτερον ἀπὸ τῆς συστάσεως των... μνημόσυνον! Ἀλλαχού ὅμως συμβαίνουσι ἄλλως. Ἐν Βερολίνῳ ἐροτάζει μετὰ τινος μῆνας τὴν ἐκατοστὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τῆς ἡ Ὁδικῆς Ἀκαδημίας, ἥτις καίτοι τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην φέρει μόνον ἀπὸ τοῦ 1792, ἰδρῶθη ὅμως τὸ ἔτος 1789. Εὐφράνταστοι τινες καὶ ἐνθουσιῶδεις νέοι εἶχον ἀποτελέσῃ τότε ὄμιλον σκοποῦντα τὴν διάδοσιν τῶν μουσικῶν τῶν γνώσεων καὶ ἰδοὺ σήμερον ὁ ὄμιλος ἐκεῖνος κατέληξεν εἰς Ἀκαδημίαν ἐροτάζουσαν ἑκατονταετηρίδα. Εἰς τὴν ἱστορίαν ἀπόκειται νὰ ὑπολόγισῃ τὰς ὤφελείας, ἃς παρέσχεν εἰς τὸν κόσμον τὸ μέγα τοῦτο σωματεῖον, ὅμως δὲ ἀρκούμεθα εἰς τὴν ἀναγραφὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτοῦ Καρόλου Φρειδερίκου Χριστιανοῦ Φάσχου, ὅστις ὀφείλει τὴν δόξαν του οὐχὶ εἰς τὰ μουσικὰ ἔργα του, καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ πρῶτον μελοποιηθεῖσαν λειτουργίαν, ἀλλὰ εἰς τὰ ἔργα καὶ τὴν ἡλικίαν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἱδρυθείσης Ἀκαδημίας!

Ὁ συρμός! Ὁρνήσατε, ὦ φίλοι καὶ φίλαι τῶν ἐξοχότητων! Ὁρνήσατε τὴν πτώσιν ἐνὸς βασιλέως! Ὁ βασιλεὺς τοῦ συρμοῦ ἔπεισεν! Ἡ μοιραία στιγμή ἐφθασεν ἡ σουρτίφ ἐξεθρονίσθη· ἔλαβε τὴν τύχην τοῦ κρινολίνου, ὅπερ τόσον κακοδόμως συνέδεσαν ἄλλοτε κακαὶ τινες γλώσσαί πρὸς τὴν ἐνάρετον αὐτοκράτειραν τῶν Γάλλων Ἐυγενίαν. Ἐπεισε! μὴ δὲ νομίση τις ὅτι ἔπεισε καθ' ὅδον ἐκ τινος κυρίας· οὐχὶ! ἔπεισεν ὡς βασίλισσα ἐνδόξως, ἀφ' οὗ ἐπολέμησε μέχρι τελευταίας πνοῆς. Σήμερον ὄλα τὰ εἶδη τῆς περιβολῆς γίνονται κατὰ τὸ φυσικόν· δὲν γουακάνουν πλέον· ἐπανήθη ἡ ἀφέλεια. Ἡ δὲ νέα φάσις τοῦ συρμοῦ εἶναι: φουσαρμόνικα! Ὁ χιτῶν ἀπλοὺς μὲ μικρὰς πτυχὰς ὅμοιος μὲ φυ-

σαρμόνικαν· ζῶν μὲ πλατέα πτερύγια δενομένη ὀπισθεν· χεῖριδες μὲ πτυχὰς μέγαν τοῦ καρποῦ. Ὅστε τὸ ὅλον τῆς γυναικὸς τῆς ἐνδεδουμένης τοιούτοτρόπως θὰ ὁμοιάζει... μὲ φανούς Ἑνετικούς! Ἴδου καὶ ἄλλαι τινὲς συρμικαὶ εἰδήσεις. Ὅσον ἀχαρὶς καὶ ἀν ὑποτεθῇ ἡ demi saison, μῶλα ταῦτα ὁ συρμός ἐργάζεται νυχθημερόν· ἰδοὺ μία κομψὴ ἀμφίεσις ταξιδίου: ἐσθῆς ἐκ κυανοῦ ὑφάσματος· χιτῶν ὀμαλὸς κεκοσμημένος ἐμπροσθεν διὰ κοσμημάτων ἐπὶ βελούδου μαύρου· μέγα ἐπανωρόριον μὲ μεγάλας πτυχὰς ὀπισθεν καὶ κατὰ τὰ ἄκρα περιβαλλόμενον διὰ φουσιῶν θώραξ κλειστός· χεῖριδες ἀπλάι. Ἡ δὲ συμπλήρωσις τοῦ ὄλου πέλος μικρὸς ἐξ ὑφάσματος τοῦ αὐτοῦ μὲ τὴν ἐσθῆτα χρώματος καὶ ἐπ' αὐτοῦ δύο μαῦρα περὶ δίδοντα εἰς τὴν γυναικὰ τὸ σχῆμα πτηνοῦ. Ταῦτα πρὸς τὸ παρὸν μέχρι νεωτέρας... καταργήσεως.

Ἡ μικρὰ Μαρία ἐπιστρέφει ἀπὸ τὸ σχολεῖον εὐχαριστημένη.

—Διατί αὐτὴ ἡ χαρὰ; ἐρωτᾷ μετιδύσα ἡ μήτηρ τῆς.

—Δὲν μοῦ εἶπες, μαμά, ὅτι ἐκεῖνο, ποῦ θὰ εἰπῇ ἡ δασκάλισσα πρέπει νὰ γίνετα;

—Ναί.

—Λοιπὸν... δὲν ἤξευρα τὸ μάθημά μου καὶ ἡ δασκάλισσα μοῦ εἶπε νὰ μὴν ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ἀπεβίωσεν ἐν ἡλικίᾳ 76 ἐτῶν ὁ πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Προκόπιος. Ἀπὸ τῆς 1 Φεβρουαρίου ἤρξατο ἡ λειτουργία τῶν ταχυδρομικῶν δεμάτων ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τοῦ Κράτους. Ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἐκδόσει τῶν Παρισίων κατὰ τὸν προσεχῆ Ἰούλιον θέλει ἀντιπροσωπευθῆ καὶ τὸ παρ' ἡμῶν τμήμα τῶν Δημοσίων Ἐργῶν μετὰ δὲ τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημοκληθησομένων συγκαταλέγετα καὶ ἐκθεσις περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκτελεσθέντων δημοσίων ἔργων ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου μέχρι τῆς σήμερον, συνταχθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Α. Γεωργιάδου, μηχανικοῦ, ἐτι δὲ καὶ χάρτης ἐμφανῶν τὸ δικτυωτὸν σύμπλεγμα τῶν ὁδῶν, γεφυρῶν, σιδηροδρόμων κλπ. ἕτερον δὲ λεύκωμα θέλει περιέχῃ φωτογραφήματα ὄλων τῶν δημοσίων κτιρίων τοῦ κράτους. —Διετάχθη νὰ μετανεχθῶσιν εἰς τὰς σωφρονιστικὰς φυλακὰς Συγγροῦ πάντες οἱ ἐν διαφόροις φυλακαῖς τοῦ Κράτους κρατούμενοι κατάδικοι, ἡλικίας μικροτέρας τῶν 18 ἐτῶν, τὸ σύνολον τῶν ὁποίων ἀνέρχεται εἰς 40. —Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Καρθασσαρᾶ ἀπέστειλε διὰ τοῦ κ. Κόσζεκ συλληπητήριον τηλεγράφημα πρὸς τὴν Α. Μ. τὴν αὐτοκράτειραν τῆς Αὐστρίας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διαδόχου Ροδόλφου ἡ αὐτοκράτειρα ἀπήντησεν εὐχαριστοῦσα δὲ δημοτικὸν συμβούλιον διὰ τὰς συμπαιθείας του. —Ὁ ποταμὸς Ἀρχαχός, ἀποτελῶν τὴν κατὰ τὴν Ἠπειρον μεθρίον γραμμὴν, ὑπερεχειλάσας

ἐξετρέπη τῆς τακτικῆς του κλίτης καὶ ἀπέκοψεν οὕτω ὅπερ τὰ τριακόντα στρέμματα γῆς καλλιέργησμου, ἀτὶνα προσήρτησεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν. — Ἀπενεμήθη ὁ χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Σωτήρος εἰς τὸν Γερμανὸν καθηγητὴν τῆς Φιλοσοφίας κ. Ἐδουάρδον Τσέλλερ, καὶ ὁ ἀργυροῦς εἰς τὸν Ἑλληνα μουσικοδιδάσκαλον κ. Γεωργίον Λαμπέρην. — Τὴν παρελθούσαν Δευτέραν, μνημὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον ἐτέλεσε τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον ὅπερ τῶν ἀποθανόντων καθηγητῶν του, παρισταμένων τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τινῶν τῶν ἐν τέλει. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησε κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας κ. Α. Διομήδης Κυριακός. — Ἐπερατώθησαν αἱ ἀπὸ πολλοῦ διεξαγόμεναι διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως καὶ τοῦ κ. Μίνκου, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς ἐν Βιέννῃ Union Bank περὶ τοῦ λαχειοφόρου δανείου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας κατὰ τὸν ἄρτι περὶ τούτου ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντα νόμον.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς αὐτοκράτειρας τῆς Αὐστρίας ἀφίκντο προχθὲς εἰς Πέστην γενόμενοι δεκτοὶ μετ' ἐπευφημιῶν. —Ὁ δούξ τοῦ Ἐδιμβούργου διοικητῆς τοῦ ἐν Μεσογείῳ ἀγγλικοῦ στόλου ἀπὸ τῆς 3 Μαρτίου δὲ παραδόσῃ τὴν ὄπισθεν αὐτὴν εἰς τὸν ἀνασταρχον Χότκιν, αὐτὸς δὲ θ' ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῆς μεραρχίας. ἥτις θὰ ἐκτελέσῃ τὰ μεγάλα ἔαρινὰ γυμνάσια ἐν τῷ στενῷ τῆς Μάγγης. —Δὲν ἐβεβαίωθη εἰσεῖτι· ἀνὸ θάνατος τοῦ διαδόχου τῆς Αὐστρίας Ροδόλφου προήλθεν ἐξ αὐτοκτονίας ἡ δολοφονία. —Ἡ ὄγεια τῆς αὐτοκράτειρας τῆς Ρωσίας φαίνεται ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν βελτιωθεῖσα· τούτου ἕνεκα δὲν θὰ μεταβῇ ἴσως εἰς Κριμαίαν ἢ Νεάπολιν. — Ἐν Δανίᾳ συνεστήθη σύλλογος ἐκ γυναικῶν σκοπῶν τὴν χειραφέτησιν τῆς γυναικὸς· ἐκ μέρους τοῦ συλλόγου τούτου ἐπεδόθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρετος τῶν νομοθετικῶν σωμάτων εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς ἀναφορὰ μὲ 20,000 γυναικείας ὀπογραφάς, δι' ἧς αὐταὶ ἐζήτουν τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφίσαι. —Ταραχώδης διαδήλωσις ἐγένετο ἐν Ρώμῃ ὑπὸ τῶν ἀέργων ἐργατῶν. Ὁ κ. Κρίστιαν κατήγχε καὶ φιλετηρικῶν συνιδίων ὡς ἐπιδικῶν ταρχαγὰς καὶ ἀπηγγέρευσε πᾶν συλλαλητήριον, ἐγένοντο δὲ καὶ 163 συλλήψεις. — Ὁ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. Γκιγκας μετετέθη εἰς Πετροῦπολιν, ἀντικαταστάσας ὑπὸ τοῦ γεν. γραμματέως τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ἀλ. Βαζέσκο. — Ἰσχυρὰ θέλημα μετὰ χιόνων ἐνεσκηφεν καθ' ἅπασαν τὴν δυτικὴν Εὐρώπην. — Ἐν τῇ Γαλλικῇ Βουλῇ ἐψηφίσθη τὸ νομοσχέδιον τὸ ἐπαναφέρειν τὴν κατ' ἐπαρχίας ἐνιαίαν ψῆφον. — Ἡ Γαλλικὴ Βουλὴ ἀνέβαλεν ἐπ' ἀόριστον τὸν περὶ ἀναθεώρησης τοῦ συντάγματος συζήτησιν διὰ ψῆφον 307 κατὰ 248 παρὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Φλοκέ, ὅστις ἀνήγγειλεν ἀμέσως ὅτι τὸ ὑπουργεῖον ἐμελλε νὰ δώσῃ τὴν παραίτησιν του.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Κατὰ τινὰ ἐκθεσιν τοῦ κατὰ τὸ 1878 διευθυντοῦ τῶν δημοσίων ἔργων ἐν Ἑλλάδι ἀειδίμου Σκαλιστήρη, ἐβεβείσθη ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, κατεσκευάσθησαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς μὲν τοῦ Κυβερνήτου Καποδιστρίου (1828) μέχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ Ὀθωνος (1823) δύο ὁδοὶ 11 χιλιομέτρων μήκους, ἡ με-

ταξὶ Πύλου καὶ Μεθώνης ὑπὸ τοῦ ὑπὸ τὸν Μαυρῶνα ἀποδισθαιέντος Γαλλικοῦ στρατοῦ, ἧς νῦν οὐδὲν ἔχουσιν ὠφέλεια, καὶ ἡ ἀπὸ Ἄργους μέχρι Ναυπλίου, δαπανηθεῖσιν 8.000 δραχμῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1823 μέχρι τοῦ 1852 κατεσκευάσθησαν ὁδοὶ ἐν τοῖς νομοῖς Ἀττικῆς, Ἀρκαδίας, Ἀργολιδοκορινθίας καὶ Φθιοτιδοουκιδος μ. μ. 165,737 ἀξίας ἐν ὅλῳ δρ. 4.115,150, ἀπὸ δὲ τοῦ 1852 μέχρι τοῦ 1867 κατεσκευάσθησαν ὁδοὶ μ. μ. 231,123 εἰς διαφόρους νομούς ἀξίας δρ. 3,221,335 μετὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου περιστεροφικῆς γεφύρας, δι' ἣν ἐδαπανήθησαν δρ. 242,256, ἀπὸ δὲ τοῦ 1867 μέχρι τοῦ 1878 κατεσκευάσθησαν ὁδοὶ μ. μ. 629, 029, ἀξίας δρ. 8.215,110. Ἐν ὅλῳ διὰ τὰς τέσσαρας ταύτας ἐποχὰς ἐδαπανήθησαν δρ. 12,654, 576. — Κατὰ τὸ δημοσιευθὲν δελτίον τῆς κινήσεως τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ ἔτος 1888 ἡ εἰσαγωγή ἐν μὲν τῷ γενικῷ ἐμπορίῳ ἀνήλθεν εἰς δραχ. 124.388,595, ἐν δὲ τῷ εἰδικῷ εἰς δραχ. 109,149,482 ἡ δὲ ἐξαγωγή ἀνήλθεν ἐν μὲν τῷ γενικῷ ἐμπορίῳ εἰς δραχ. 403,142, 901, ἐν δὲ τῷ εἰδικῷ εἰς δραχ. 95,653,741. Συγκρινομένη ἡ κίνησις αὕτη πρὸς τὴν τοῦ ἔτους 1887 ὑπολείπεται κατὰ τριάκοντα περίπου ἑκατομμύρια.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Ὁ ὁμογενὴς κ. Χρ. Ζερλέντης, γερουσιαστὴς ἐν Ρουμανίᾳ, ἐδωρήσατο εἰς τὸ δημαρχεῖον τοῦ Βουκουρεστίου τὴν ἐπὶ τινος ἑκαὶ λόφου ὠραίαν ἑκπαυλὶν του πρὸς ἴδρυσιν προτύπου θεραπευτηρίου διὰ τὰς ἐκ μασσατικῶν ἀσθενειῶν πασχούσας γυναῖκας. — Ἐν τῷ ἐν Παρισίοις ἐργαστηρίῳ τοῦ κ. Παστέρ ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Ρουὶ τὸ μικροβίον τῆς διφθερίτιδος ἐκ τοῦ ἀπομονωθέντος τοῦ

του ἐγκεντριωθέντος κόκκινου καὶ περιστρωτῆ ἑκπαυλον ἀμέσως ἐξ ἀσφυξίας καὶ τῶν ἄλλων συμπτωμάτων τῆς ἀσθενείας ταύτης. — Ἀπηγορεύθη ἡ εἰς Γαλλίαν εἰσαγωγή τῆς σακχαρίνης μετὰ προηγηθεῖσαν χημικὴν ἀνάλυσιν ἀποδείξασαν τὴν χημικὴν ταύτης ἐπιδρασίαν εἰς τὴν ὕλην.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ ἐν Εἰρηνοπόλει τοῦ Μεκλεμβούργου σοφὸς Ἑλληνοστῆς κ. Αὔγουστος Δὺρ μετέφρασε τὸ περὶ φημον εἰδύλλιον τοῦ Γκαίτσε Ἑρμάννος καὶ Δωροθέας εἰς στίχους δακτυλικούς ἐξαμέτρους εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀφιερῶ ὁ κ. Δὺρ τῷ κ. Σχλίεμμαν καὶ τῇ κυρίᾳ αὐτοῦ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Κατεδαφιζομένου τῷ παλαιῷ τείχους τοῦ Βόλου, ἀνευρέθη κορμὸς ἀνδρικοῦ ἀγάλματος εἰς φυσικὸν μέγεθος καὶ τεθραυσμένον ἀνάγλυπον, ἐφ' οὗ φαίνεται γυνὴ καὶ πρὸ ταύτης στήλη. — Ἐν Σύρῳ ἀνευρέθη ἀρχαῖος τάφος Ῥωμανοχριστιανικῆς ἐποχῆς, ἐν ᾧ ὑπῆρχον μίᾳ στυλεγγίᾳ χαλκῇ, δύο κεράμεια ἀγγεῖα βαρβάρου τέχνης καὶ ὁσά τινα ἰδίως κνήμης. Πάντι ταῦτα ἐτοπθετήθησαν εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῶν Κυκλάδων. — Ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῷ χερσὶν Μαρκοπούλῳ τῆς Ἀττικῆς καὶ ἀπεστάλησαν εἰς τὴν μαρμαρῶν Ἀθηνῶν ἐν ἀνάγλυφον μὲ δύο κεφάλαια καλῆς τέχνης καὶ πλέον τῶν 60 ἀγγείων μεγάλης ἀξίας.

ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ

Ὁ κατασκευαστὴς μουσικῶν ὀργάνων κ. Ζαχ ἐξέθηκεν ἐσχάτως ἐν Βιέννῃ πέντε βιολία φέροντα ἐπὶ τῶν λαβῶν αὐτῶν τὰς προτομαὶς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, τῆς βασιλισσῆς Βι-

κτωρίας, τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας, τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων καὶ τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐστάλη πρὸ τινῶν ἡμερῶν πρὸς τὸν βασιλέα ἡμῶν. — Δαπάναις τοῦ δήμου Κερκύρας θ' ἀνεγερθῆ ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μαντζάρου τοῦ μελοποιήσαντος τὸν Ἑθνικὸν ὕμνον μεγαλοπρεπῆς μνημείου, ἐφ' οὗ θὰ τεθῆ καὶ ἡ προτομή του.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Γλωσσολόγῳ. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ λέξις φουστάνι παρήχθη ἐκ τοῦ Περσικο-ινδικοῦ Φουστάν, ὅπερ εἶναι ὄνομα κόμης, ἐν ᾗ κατεσκευάζοντο ἡ ἐσάφοντα τοιαῦτα ὑφάσματα· καίτοι δὲ κατὰ τὸ 1666 ἦτο ἐν χρήσει ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἡ λέξις Foustaine σημαίνουσα εἶδος βαμβακεροῦ ὑφάσματος, ἐν τῷ προλόγῳ ὅμως Ἰνδικοῦ τινος βιβλίου φέρεται· Ἀφήσμαι μίαν πύλην ἐκ τῶν ὑφασμάτων τῆς κόμης Φουστάν, ἵνα ἐν αὐτῇ δοκασθῆσονται κάγω, κτλ. ὅπερ μάς καίθει περὶ τῆς πιθανότητος τῆς ἀνωτέρω γνώμης. — Ναυπλιεῖ. Κάποιος θὰ σὰς ἐγγέλας ὅτι εἶδος διηγηματογράφου... ἀλλ' ἂς θρασυθῆ καὶ ἡ ἰδικὴ σὰς εὐτυχία. — Ν. Ἑμμ. 11. Ἡμεροβύλιον. Ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν. — Ν. Γ. Μ. Γενίτσεσκ. Γράφομεν ταχυδρομικῶς.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Λεξικὸν Ἑτυμολογιατικὸν ἐκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ Ν. Γ. Πολίτου. Τόμ. Α'. Φυλλ. 2. Ἀβουλίᾳ—Ἀγγλικὴ Γραμματολογία. Μπάρτ καὶ Χίρστ ἐκδίδεται.

Corpus Juris Civilis μετὰ μεταφράσεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ὑπὸ Ἡλία Λιακοπούλου. Ἐισσηγήσεις. Τεύχῃ 34—35.

Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος μετ' εἰκόνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος, ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου. Τεύχῃ 40—41.

Ἱστορικαὶ εἰδήσεις περὶ Κουρούτσου κ. τ. λ. ὑπὸ Β. Α. Μυστακίδου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΚΟΜΜΑ ΤΕΤΥΧΗ ΠΕΡΙΠΟΥ 96 ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

- Τεύχος 1—3 Θάνατος Βλέκας, Ἑλληνικὴ μυθιστορία ὑπὸ Π. Καλλιγᾶ.
- Ποιήματα Α. Σ. Βυζαντίου (ἐν τῷ 3ῳ τεύχει)
- 3—5 Ὁ Ἐξήνταβελόνης, κωμῶδια Μολιέρου, κατὰ τὴν ἑλληνογενεῖαν τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.
- Ποιήματα Φ. Κοππῆ (ἐν τῷ 5ῳ τεύχει).
- 6 Περίληψις Ἱστορίας τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ.
- 7 κ. 9 Λοιτῆ Μάλλερ, τραγωδία Φ. Σχιλλέρου.
- 8 Ὑγιεινὴ τῆς ψυχῆς ὑπὸ Φίσερτερ-σλέβεν.
- 10 Λιγηνῆματα σύγχρονα Ἑλληνικά, ὑπὸ Δ. Βικέλα, Ε. Χαριλάου, Δ. Καμπουρόγλου, Γ. Δροσίνη, Α. Κουρτίδου, Ι. Μ. Δαμβέργη καὶ Α. Καρκαβίτσα.
- 11—13 Σερᾶτης Καλοπίγειρος, ἡθογραφία ἑλληνικὴ ὑπὸ Στ. Κομμανοῦδη
- 14—15 Ἀμλέτος, τραγωδία Σαικσπέρου μετὰ φρασῆς ὑπὸ Σ. Δ. Βικέλα.
- 16—17 Ἄσμα τῶν Χριστογενέτων, διήγημα ὑπὸ Κ. Δίκευς.

Ἐκαστον τεύχος τιμᾶται λεπτὰ 60. Ἡ συνδρομὴ διὰ 25 (α' σειρά) δρ. 12.

Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐννοοῦνται αὗται αἱ τιμαὶ εἰς χρυσῶν

ΜΠΑΡΤ ΚΑΙ ΧΙΡΣΤ

ἐκδίδεται ἐν Ἀθήναις

REVUE BLEUE

111, Boulevard St. Germain Paris.

POLITIQUE ET LITTÉRAIRE

PARAISANT LE SAMEDI

Six mois 20 fr.—Un an 35 fr.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ

ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ

Εἰς τοὺς ἐπιστάτας τῶν Ἀθηνῶν

Διὰ πᾶσαν ἐποχὴν καὶ ἰδίᾳ τὴν ἐνεστώσαν, τὸ ἀριστοκρατικώτατον ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος

ΜΕΓΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ

ΚΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Πέναις Ἀδαδόχου Ὑδρόγειο Σφαίρας εἰς Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν ἀπὸ δρ. 35—72.

Πέναις Τρικοῦσῃ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ ἐπὶ καλοῦ χαρτοῦ στιγματίως.

Πέναις Ἀδαδόχου ΜΕΛΑΝΗ ΜΑΥΡΗ συμπεπυκνωμένη καὶ ἀναλυομένη εἰς ἕξ μέρη ὕδατος. Δοχεῖον ἐκ δρ. 312 δρ. 4 50 Ἀναλελυμένη ἡκόαλ. 90

Πέναις Τρικοῦσῃ Γραφικὰ ὙΛΑΙ ΚΟΜΨΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΥΣΙΩΤΑΤΗ

ΣΥΛΛΟΓΗ

Ἐτοιμῶν ἔνδυμάτων

Ἐκομίσθη εἰς τὰ καταστήματα τῶν ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΕΚΕ Ὀδὸς Αἰόλου 198 ὁδὸς Ἐρμού 33. Κομψότης, στερεότης, εὐδημία.

Ἐπίσημοι ἔνδυμασίαι

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

πεπειραμένος τῆς Γαλλικῆς, Ἀγγλικῆς, Ἱταλικῆς καὶ Ῥωσικῆς γλώσσης διδὲ μαθήματα καὶ εἰς τὰς τέσσαρας ταύτας γλώσσας κατ' ἴδιον καὶ εἰς οἰκογενεῖαις. Οἱ βουλομένοι δύνανται νὰ συννενηθῶσι μετ' αὐτοῦ ἀπ' εὐθείας, συναντώμενοι ἐν τῷ καρενείῳ «Ἡ Συνάντησις», ὁδὸς Νίκης, Ἀοιδ. 4, ἀπὸ τῆς 10ης—12ης π. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 3ης—5ης μ. μ. ὥρας.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΕΜΗ

ΧΕΙΜΩΝΑΝΘΟΙ

Πωλοῦνται εἰς ἅπαντα τὰ βιβλιοπωλεῖα

Ἄντι δραχμῶν 3.

ΑΡΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΑΦΡΟΦΟΡΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς - Κορίνθου - Αἰγίου - Πατρῶν		Γραμμὴ Κορίνθου - Ἀργους - Ναυπλίου - Μύλων			
1	3	33	2	4	32
Πειραιῶς ἀν. 6.45π.	11.20π	8 πμ	Πάτρας ἀν. 7 πμ	11.25	—
Αἶθνας • 7.15π	11.50π	8. 35	Αἶγιον • 8.52	12.50	—
Κορίνθος ἀφ. 10.35	2.50μ	12. 10	Κορίνθος • 1.10	4 —	1.55μ
Αἶγιον • 2.52	6.04π	—	Αἶθνας ἀφ. 4.45	7.05	5.4
Πάτρας • 4.45	7.30π	—	Πειραιῶς • 5.15	7.30	6.5
202		203			
Ναῦπλιον ἀν. 9.55π.μ.	Κορίνθος ἀν. 3.05 μ.μ.				
Μύλοι • 9.55	Ἀργος ἀφ. 5.22				
Ἀργος • 10.30	Ναῦπλιον • 5.55				
Κορίνθος ἀφ. 12.45π.μ.	Μύλοι • 6 —				

Σημείωσις.— Πᾶσαι αἱ ἀμαξοστοιχίαι ἐν Πάτραις θ' ἀναχωρῶσι καὶ θὰ φθάνωσι εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου θὰ χορηγῶνται τὰ εἰσιτήρια καὶ θὰ ἐνεργῆται μόνον ἡ παραλαβὴ καὶ παράδοσις τῶν ἀποσκευῶν τῶν ἐπιβατῶν. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 33 καὶ 32 λειτουργοῦσι καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Κυριακῆς. Αἱ ἀμαξοστοιχίαι 1, 2, 33, 32, 202, 203, σταθεμῶσαι καὶ εἰς ὅλας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμούς. Μεταξὺ Κορίνθου—Ἀκράτας Πατρῶν—Ἀκράτας Ναυπλίου—Ἀργους—Μύλων καὶ ἀντιστρόφως, κυκλοφοροῦσιν καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἀμαξοστ. σταθεμῶσαι εἰς πᾶσας τὰς Στάσεις καὶ Σταθμ.